

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K). — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogami:
Naš kmečki dom, Društvenik, Naša gospodinja

Spisal in dopiel se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica. —

Štev. 22.

V Ljubljani, dne 30. maja 1912.

Leto XXV.

Krvavi dan v Budimpešti.

Danes teden je v Budimpešti po ulicah tekla človeška kri. Več mrtvih, do sto ranjenih, nad sto zaprtih. Po dnevi se je začela buka, ponoči je še hujše zadivljala. Svetilke je razburjeno ljudstvo razdrlo; namestu plina in elektrike je pa gorelo mesto na več krajih. O vsem tem poročamo na drugem mestu. Tu nam gre samo za to, kako je prišlo do tega. Dogodki v Budimpešti so žalostni. Ne pomaga pa prav nič zgražati se nad razsrjeno množico, ki je z nasiljem in pouličnim razgrajanjem šla v boj za politične reči. Za splošno volivno pravico gre na Ogrskem. Odkar jo imamo pri nas, se je začelo gibanje zanjo tudi tam in sicer leto za letom močnejše. Ni čuda; ogrsko ljudstvo vidi, kako je zrastle politična moč našega ljudstva, odkar je uveljavljena splošna in enaka volivna pravica; zato tem hujše čutijo, kako vlada na Ogrskem samo oholo plemstvo in bogati judje brez smisla za ljudske potrebe, brez srca za splošni napredek. Ze Wekerle-Košutova vlada je obljubila cesarju, da izpelje splošno in enako volivno pravico. Dve leti je inladala, naredila pa ni nič. Za Wekerlom je prišel znani Kuen-Hedervari, ki je tudi neštetokrat zatrjeval, da se mora razširiti volivna pravica, pa tudi on je prej odstopil, preden je kaj naredil v tem oziru. Zdaj je ministrski predsednik Lukač. Namestu da bi se lotil spraviti v veljavo splošno in enako volivno pravico, je pa tako zasukal državno zbornico, da je prišel za predsednika najstrastnejši nasprotnik ljudskih pravic in najzagrizenejši Madžar grof Tisa, ki hoče s silo zatreti vse zahteve ljudsko mislečih poslancev. Tisa je bil izvoljen v sredo teden; danes te-

den je pa buknil krvavi upor v Budimpešti. Tisovo ime je bila rdeča cunja, ki je spravila pokoncu ljudstvo. Vsi vedo, da Tisa pomenja protiljudsko misel in ko so že upali, da bo kmalu konec tej strašni plemsko-judovski nadvladi, jih je izvolitev Tisova za predsednika v državni zbornici iznenadila, užalostila in malo migljaja je bilo treba, pa so zapustili delavci svoje tovarne in šli na ulico v nevarnost zase, noseč v srcu jezo in sovraštvo nad vladajočo stranko.

Nove, pravične Avstrije čakamo. Mi zaupamo, da pride, zaupamo tudi, da prinese nam boljših časov, da dvigne iz teme in zapuščenosti našo domovino. Vemo in vidimo pa tudi, da se rodi v velikih bolečinah. Pri nas še vedno v Nemcih živi misel, da so oni postavljeni za vlado in za gospodarstvo, mi naj pa bomo njihovi hlapci. Ta misel bledi pri njih od dne do dne in pričrpani smo, da bo kmalu izgubila svojo moč. Nemci bodo v pretežni večini spoznali, da morajo pustiti tudi drugim narodom enake pravice, da v državi ne more biti višjih in nižjih narodov, marveč da morajo biti vsi enakovredni in enakopravni sinovi ene države. Na Ogrskem je ravno tista pesem: Madžar hoče biti za gospodarja; vsi drugi: Hrvatje, Srbi, Rumuni, Rusini in Nemci, kar jih je na Ogrskem, naj bi bili takorekoč brez pravic. Madžarom je pa še težje kakor našim Nemcem. Naši Nemci imajo v sosednji nemški državi močno oporo. Velik, mogočen, izobražen, bogat narod so, ki nekaj pomeni na svetu. Madžarjev samih je pa komaj šest milijonov; njihova omika je zaostala; nikamor se nimajo opreti; izgubili so pri vseh omikanih narodih na svetu zaupanje. Čim manj imajo duševnih vrlin, tem bolj so surovi. Kjer ni dokazov, se pričrpana sila.

Zato se pa s tako divjo, surovo silo upirajo splošni in enaki volivni pravici.

Naj iztuhtajo vol. okraje kakorkoli, tega ne bodo mogli preprečiti, da ne bi prišlo ljudstvo do besede in da ne bi nemadžarski narodi dobili več poslancev. To je vzrok, da se tako grdo obnašajo proti vladarju in ljudstvu, da obetajo v javnosti izpremembo volivne pravice, skrivaj pa vse podirajo, kar bi moglo to pospešiti.

Hrvat pravi: Svaka sila do vremena — vsaka sila trpi samo en čas. Tudi madžarsko nasilje se bo zlomilo. Kri po budimpeštanskih ulicah ne bo ostala brez sadu. Za nas in za našo domovino je ta reč velike važnosti. Samo če se stere sedanja krivična vlada na Ogrskem, se more upati trajno boljših razmer na Hrvaškem in s tem tudi pričakovati, da se vresničijo naši politični cilji.

Političen pregled

DRŽAVNI ZBOR.

Razmere v avstrijski državni zbornici se niso nič izboljšale, nasprotno, kaže se vedno več ovir resnemu delu. Tudi oni poslanci, ki bi radi delali, ne morejo priti do veljave, zlasti ker se jim vedno mečejo polena pod noge. Razni kričači in slepilci ljudstva hočejo pač delo svoje vrste, ki pa je le v pogubo ljudstvu in državi ter v oviro resnega dela.

Tako je zanesel znani vseučiliščni profesor iz Prage in poslanec Masaryk zopet verski boj v zbornico, kakor smo že osvetlili v uvodnem članku zadnjega »Domoljuba«. Dosegel je, da so se nekatere stranke zopet bolj oddaljile

In onemogočuje vedno bolj skupno delo strank, ki bi sicer v nekaterih stvareh šle skupaj, pa jih loči kulturno naziranje. Druga ovira je službena pragmatika, ali bolje, nekateri poslanci uradniki, ki hočejo pridobiti le svoje volivce zase z raznimi zmašenimi predlogi, ki niso nikdar izpeljivi. S tem trosijo razpor v zbornici in odrivajo delavne in pametne može ter jih silijo k odporu.

Zelo slabo vpliva dalje na razpoloženje v zbornici to, kar se godi na Ogrskem, in pa krivice na Hrvaškem, ki se sedaj niso odpravljene. Naši poslanci, ki so združeni s Hrvati iz Dalmacije v en klub, ne morejo mirno gledati; kako se zatirajo krvni bratje pod madžarsko oblastjo.

Vrh vsega drugega nereda je prišla še bolezen sedanjega ministrskega predsednika Stürgkha, ki je moral radi obolelih oči za dolgo časa pustiti delo. Nadomestuje ga minister Heinold. Zbornica je tako brez pravega vodstva in zato je zmešnjava še občutljivejša.

Službena pragmatika.

22. maja je začela obravnavati zbornica pragmatiko (službeni načrt), ki jo je odsek, kakor smo poročali, sestavil na podlagi vladne predloge. Predlogi, kakor jo je sestavil odsek, ki obstoji skoro le iz uradnikov, se upira vlada in pametnejši poslanci, ki niso navezani na uradnike-volivce. Vlada je sestavila načrt za službovanje že tako silno ugoden za uradnike, odsek pa ga je v uradniškem smislu še izboljšal. Načrt ima kakih 20 točk, ki se ne dajo sprejeti in ne bodo potrjene od cesarja. Zato je že samo na sebi nespametno siliti z glavo v steno. Potem je pa tudi nepremagljiva ovira denarna stran, ker zboljšanje uradniških plač bi zneslo kakih 29 milijonov. In kje naj se vzamejo?

Ker ni umestno, da bi se tak neprilichen in v nekaterih točkah naravnost nevaren načrt sprejel, sklenili so naši poslanci, da se takemu početju ustavijo. Niso sicer nasprotniki uradništva, kajti vsi se držé načela, da naj bo dober uradnik dobro plačan in naj se mu tudi zunaj urada puste gotove pravice, toda kot zastopniki ljudstva vedó, da je uradnik služabnik države in na ta način ljudstva in da zato ne sme dobiti kakih predpravil, s katerimi bi grozil državi. Proti službeni pragmatiki, oziroma proti nesprejemljivim točkam iste, je govoril poslanec Verstovšek, ki je stvarno presodil razne paragrafe novega načrta.

Zanimivo je, koliko ima naša državna polovica nastavljenih ljudi, ki jih plačuje. Vseh je 427.564 in stroški ranje znašajo 763.049.000 kron. Državnih uradnikov, pri katerih naj bi veljala nova službena pragmatika, je 16.453 in stanejo državo letno 176.742.000 kron. Sem pride še veliko število poduradnikov in raznih služabnikov, ki pa jim nudi nova pragmatika le malo ugodnosti v primeri z uradništvom.

Rusinska univerza.

Rusini se bližajo uresničenju davne želje po ustanovitvi rusinskega vseučilišča. Vršijo se že tedne pogajanja med Rusini, Poljaki in vlado. Vlada se je toliko udala, da je pripravljena ustanoviti univerzo, mesto pa še ni določeno. Poljaki so proti temu, da bi bila v Lvovu, ker smatrajo to mesto za poljsko, Rusini pa hočejo vseučilišče ravno v tem mestu. Bati se je, da se radi tega stvar še malo ne zavleče, vendar bodo Rusini z obstrukcijo poskrbeli, da zavlačevanje ne bo predolgo.

Italijanska fakulteta.

Dne 23. maja se je prvič zbral pododsek proračunskega odseka za italijansko fakulteto. V tej seji je dr. Korosec krepko prijel naučnega ministra radi govoric, ki krožijo o ustanovitvi italijanske fakultete. Vprašal je, če je res, da se misli razširiti stopnjema trgovsko akademijo v Trstu v pravno fakulteto in če je res, da se misli tam čisto izključiti Slovane. Minister je odgovoril, da vsega tega ni resno vzeti, vendar je bilo v njegovem odgovoru precej nejasnosti.

Brambeni odsek.

V brambenem odseku, ki mu predseduje naš poslanec Pogačnik, je stavil poslanec Žitnik tri resolucije. V prvi se obrača proti samolastnosti Madžarov, ki izrabljajo razne pogodbe s krivim tolmačenjem v svojo korist; zato naj vlada strogo pazi na to, da se zakoni tolmačijo v zmyslu pragmatične sankcije. Ker mnogi ne poznajo naših pravnih razmer do Ogrske, naj bi se na šolah vpeljala obvezno poučevanje v domovinoznanstvu. V tretji resoluciji se obrača proti uporabi vojaštva pri volitvah na Ogrskem.

Rudniški zakon.

V narodnogospodarskem odseku obravnavajo rudniški zakon. Ker so nekateri paragrafi prikrojeni čisto v duhu liberalizma in v korist bogatinov ter raznih judovskih izkoriščevalcev, imajo naši poslanci in tisti, ki se držé istih načel, hud boj. Tudi vlada se je postavila čisto na protiljudsko stališče. Pokazalo se je to nasprotje pri razpravi o prostosledih, to je dovoljenju, da sme kdo kako rudo v določenem obsegu iskati in potem izkoristiti. Dokler ima eden pravico do prostosleda v nekem kraju, drugi tam ne more iskati rude. To pa pelje včasih do grdih izkoriščanj, kakor so dokazali nekateri gališki poslanci. In sedaj hoče vlada tako pravico do prostosleda povečati na deset let. V debati se je oglasil dr. Krek, ki je poudaril pravico države do prostosledov v nasprotju s pravicami velekapitalistov. Za enkrat je zmagal s svojim predlogom dr. Krek.

OGRSKI DRŽAVNI ZBOR.

Ze zadnjič smo poročali, da je izbruhnila v ogrskem državnem zboru zopet obstrukcija, ker so bili Justovci za volivno reformo osleparjeni. Vladna

večina pa je sklenila zlomiti obstrukcijo Justove stranke in spraviti brambeno predlogo do zmage. Zavedali so se, da bo težko streti obstrukcijo. Najprej je odstopil predsednik zbornice, ki se je zdel vladi premehak, nato pa so izvolili med silnim hrupom in surovimi pretepi za predsednika grofa Tisza. Ta človek je silno surov in odločen, obenem pa jako izvežban politik. Sedanja ogrska politika je vsa delo njegovih rok. Zaradi njegovega velikega vpliva ga nazivajo »nekronani kralj ogrske«. Po njegovi izvolitvi je bilo izključenih od več sej nekaj poslancev, drugi so dobili ukore in povelja, da morajo prositi zbornico odpuščanja radi kravalov. Just je radi tega poraza menda izgubil veselje do političnega dela in se hoče umakniti iz javnosti, kajti tudi izmed njegovih pristašev so mnogi odpadli vsled strahu pred vladnim terorizmom.

Iz sedanjih ogrskih razmer tudi Hrvatom ne bo nič dobrega pričakovati, ker je Tisza hud njihov sovražnik.

BOJI V BUDIMPEŠTI.

Ti dogodki v zbornici so naši svoj odmev tudi na ulici. Ker je bila porazena v zbornici edina stranka, ki resno dela za splošno in enako volivno pravico, razburilo je to, kakor je to samoposebi umevno, delavce, ki so tako zopet najbrž za lep čas izključeni od volivne pravice. Socialna demokracija, ki ji tudi v Budimpešti pripada veliko delavstva, je priredila kot protest splošen štrajk. Štrajk se od začetka ni posebno obnesel, toda ko so se začele demonstracije, je potegnilo s socialnimi demokrati tudi drugo delavstvo.

Pri pohodu po ulicah so se začeli spopadi s policijo, ki pa so se razvili v prave poulične boje. Policiji je namreč prišlo na pomoč vojaštvo, ki je na par mestih oddalo strele. To je povzročilo še večje razburjenje. Množice so vedno bolj rastle. Da bi se varovale pred policijo in vojaštvom, so gradili takoimenovane barikade na ta način, da so tramvajске vozove zavlekli čez ulico. Te barikade je potem moralo vojaštvo v boju zavzemati. Poročajo, da je vojaštvo splošno lepo postopalo, le policija je bila surova z ljudmi. Ponoči so se boji nadaljevali in še pomnožili. Demonstrantje so napadli neko policijsko stražnico in uničili uradne spise. Po ulicah so polivali petrolej in smole in to zažigali, da so se branili policije. Na nekaterih krajih so mesto skušali tudi zažgati in so pri gašenju ovirali ognjegase. Vojaštvo je menda v nekem predmestju rabilo celo strojne puške, demonstrantje pa bombe. Vseh mrtvih je po nekih poročilih 10, 85 nevarno ranjenih in stotine zaprtih.

Iveri.

Revščina in bogastvo in sramota.

Najboljše krave se v hlevu kupijo.

»Govoriti je srebro, molčati zlato.« Od tisti tudi srebrni glasovi in zlate ribe.

LISTEK

Požigavec.

(Dalje.)

V.

Z mešanimi čuvstvi je Veseljak zapuščal sodnijsko poslopje. Bil je sicer prost, smel je še domov, toda bogve, kakšne bridkosti in grenkosti so ga čakale še v bodočnosti. Misli je na hčerko. Ona ni vedela, kaj ga je vedlo v mesto; nikomur ni črhnil besedice o tem, da je bil povabljen pred sodnijo. Bil si je popolnoma v svesti svoje nedolžnosti; toda sedaj na poti domov je z grozo in strahom v srcu misli na to, kaj bi se bilo lahko zgodilo. Če bi ga bili obdržali v ječi! Mrzel pot ga je obliplil pri misli, kaj bi bilo z Miciko, če bi se ne bil vrnil domov. Zato se je kesal, da ji ni prej vsega povedal, da ne gre prostovoljno v mesto. Res, to je naredil le zaradi tega, da ji ni napravil skrbi in žalosti, toda prav ni bilo. Zato je sklenil, da ji še nocoj vse natanko pove, da bo pripravljena, če bi imela njega zadeti kruta usoda.

In še nekaj drugega je sklenil. Do sedaj se je pomirjeval z mislijo, da je bil le nesrečen slučaj vzrok požaru; to misel si je bil zdaj izbil iz glave. Ko je govoril s sodnikom, se mu je jela v prsih dvigati neka slutnja; poiskati je moral torej krivca, to je bil dolžan svojemu otroku, da ga obvaruje sramote in zaničevanja, dolžan samemu sebi in svoji časti.

Nekoliko zmedena je stopila zvečer Micika pred svojega očeta. Povedati mu je hotela, kar sta se bila dogovorila s Francetom, in ga tako pripraviti na spremembo, ki je vsled tega morala nastopiti med obema sosedoma. Toda vsak začetek je težak. Celo popoldne je premišljevala, kako bo začela govoriti, a nič pametnega ji ni hotelo priti na um. Da, ako bi imela še dobro mater! Nje bi se oklenila okrog vratu in ji pošepetala v uho svojo sladko skrivnost. Toda z očetom je vse drugače. Hči očetu ne more povedati kar naravnost in natanko, kaj misli in čuti, tako je menila Micika. Konečno se je za silo izmislila primeren uvod, kako bo nagovorila očeta, a ko je stala pred njim, ji je naenkrat postalo vroče, kri ji je zalila obraz in na mestu je pozabila vse.

Oče je bil preveč zatopljen v svoje misli, da bi bil zapazil zadrego svoje hčere. Njej se je pa zdelo kot nalašč, da je bilo treba prej pripraviti večerjo; medtem je upala zopet najti pozabljene začetek.

Ko je Veseljak molče začel večerjati, se je Micika nemirno premikala po stolu semintje. Sedaj mora govoriti, če noče zamuditi sestanka s Francetom; toda nikakor ni mogla najti prve

besede. Oče je odmaknil skledo in pomolil en očenaš; ni mogel mnogo jesti.

»Micika, nekaj žalostnega ti imam povedati.«

»Oče! Moj Bog, kaj se je zgodilo?«
In sedaj ji je izlil vse svoje srce z vsemi bridkosti in težavami.

»Toda oče, ljubi oče, to je vendar nekaj strašnega! In kaj bo rekel France na to! In, moj Bog, popolnoma sem pozabila, da sva se dogovorila, da se v mraku sestaneva. Toda jaz grem in ga pripeljem semkaj. On je pameten človek, on bo vedel, kaj storiti.«

»Katerega Franceta misliš?«

»Gričarjevega Franceta vendar. Danes hoče z vami govoriti, če bi se smela midva poročiti.«

Sedaj je spravila na dan brez uvida, brez priprave. Micika se je ustrašila, ko se je zavedla svojega čina. Kakor popoldne je povesila oči in njena roka je v zadregi iskala rob predpasnika.

Veseljak je začudeno pogledal hčer. Tega nikdar ni pričakoval. »Ta!« se je nekako tuje glasilo iz njegovih ust. Potegnil je z roko preko čela, kakor bi hotel prepoditi kako zlobno misel.

Med zaslišanjem je bil sodnik izrekel sumnjo proti Gričarju in on je soseda zagovarjal in branil. Sedaj mu je pa ta sum znova vstajal v duši; Gričarju je bilo ležeče na uničenju njegove hiše — drugemu ne. In sedaj je pa prišel sin istega Gričarja in želi njegovo hčer, njegovo edino dete. To je nerazumljivo. Zopet je potegnil z roko preko čela.

Toda še predno si je Micika zopet pomogla iz razburjenosti in predno je njen oče mogel priti do kakega sklepa, so se začuli koraki po veži.

France ni dobil Micike na dogovorjenem mestu; srce mu pa ni dalo, da bi bil mirno čakal. Micika je morala biti doma, in on je prinašal veselo vest. Zato je hitel proti stanovanju Veseljakovih in sedaj stal na hišnem pragu.

»Dober večer, oče Veseljak — dober večer, Micika!«

»Bog daj, France!«

France je obstal in čakal, da ga povabijo, naj vstopi; povabilo pa ni sledilo takoj. Micika je stala s povešenimi očmi in molčala; Veseljak je uprl srepo oči v Franceta, kakor bi mu hotel zreti v njegovo srce, in tudi molčal.

Tedaj se je mladenič naenkrat domislil besedi svojega očeta, da mu Veseljak nasprotuje, da mu noče dati Micike. Toda tudi sedaj se je potolažil. Zahteval je od Veseljaka njegovo najdražje, njegovo edinico, tedaj se ni smel čuditi, če je ta resno preudarjal in si natanko ogledal njega, komur je hotel izročiti svoj zaklad.

»Sedi vendar, France,« se je konečno oglasil Veseljak. France je sedel. Besed, da bi kaj pametnega odgovoril, ni našel.

Oče Veseljak mu je pomagal dalje. »Vem, kaj te je privedlo k nam. Micika mi je že povedala. Prihajaš zaradi tega?«

»Da, oče. In prav prisrčno bi vas rad prosil, da mi prošnje ne odrečete. Po nesreči se je podrl plot med našim in vašim vrtom, in tedaj sva se z Miciko dogovorila, da najbolje kaže, če ga ne postavimo nazaj.«

Veseljak je prijel z roko za čelo. Vrt! Vedno zopet vrt! Razumel je mladeniča, kaj je hotel. Ze Micika mu je bila prej nekoliko namignila. In kar je France rekel in kakor je rekel, to je bilo vse prav in dobro. Toda beseda plot mu je zopet poklicala v spomin hišico, ki je ležala sedaj v pepelu; v istem trenutku je v njegovem srcu zopet oživel vse, kar je bilo v zvezi s požarom — tudi njegov sum.

»France, povem ti, da bi mi bil vsak trenutek dobrodošel zet, kajti poznam te, in nobenega boljšega bi ne mogel želeči svoji hčeri. Prej! Čuješ, France? Toda sedaj je to nemogoče.«

»Oče!« je vzkliknila Micika.

»Oče Veseljak!«

France je hotel še dalje govoriti, toda Veseljak je takoj nadaljeval. Mirno je donel njegov glas.

»Moja hiša je vpepeljena, France. Veš, da ima cela vas mene za požigalca?«

»Ne, oče Veseljak! In tudi ni res, da bi bili vi to storili. Roko dam v ogenj za to.«

»Ali veš, da sem danes stal že pred sodnikom zaradi tega? In če stojim sedaj še tu pred vama, svoboden, pri svoji mizi, to le zaradi tega, ker mi niso mogli ničesar dokazati. Ali veruješ, da pridejo vsak hip lahko zopet in me za dolgo let vržejo v temnico? Ali hočeš za ženo hči moža, kateremu se obetajo take stvari?«

»In če je temu tako, kakor pravite, če vas zapro radi stvari, ki je niste zakrivali, ali ni ravno v tem slučaju potrebno, da dobi Micika človeka, ki bi ji stal ob strani? Dajte jo meni, oče Veseljak!«

Veseljak je globoko zasopel.

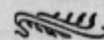
»Ali veš, da me je tvoj lastni oče obdolžil požiga, da mi hoče naprtiti nekaj, kar je storil morda . . .«

»Mojster Veseljak!«

Stari mož je obstal. Tega ni smel povedati — tega ne! Smrtnobled je France vstal in s srpim pogledom zrl Veseljaku v obraz.

»Veseljak, vi se motite. Moj oče —«

»Me je obdolžil požiga — iz oči v oči. Ne naravnost, a razumel sem ga, in sem mu vrnil, kar mu gre. Tudi on je mene razumel. Pogorišče nas loči, veš, France. Zato se ne more zgoditi, kar želiš.«
(Konec prih.)

Lončarjev Matevž pred nebeškimi vrati.

Matevž je bil po svojem stanu lončar in je daleč na okoli preskrbljeval gospodinje s potrebnimi lonci in lončki, skledami in skledicami. Prodajal je dosti, a taka roba je poceni in skupiček majhen. In tako Matevžu ni bilo postlano na rožicah. Vrhtega je zbolel na kozah

In pol leta ga je držalo na postelji. Za njim je zbolela njegova žena Jera in je ležala dve leti, dokler se je ni naposled smrt usmilila in jo rešila iz te solzne doline. Matevžu pa je ostalo še četvero otrok: slepa Urška, grbasti Jakec, Jerica in Jurček. Matevž sam ni vedel, kaj bo z otroci. Pa je poslal ljubi Bog škrlatinko ter vzela Urško in Jakca k sebi. Matevž je bil tega zelo vesel. — Pa vkljub temu križev in križcev za Matevža ni zmanjkalo. Lani so Jurčeta potrdili k vojakom.

»Cesarju je res treba fantov,« je rekel Matevž, »pa meni bi bilo Jurčeta še veliko bolj treba.«

In tako je polagoma Matevžu zrasla med ramami velika gora — ogromna grba. To je od samih križev, so dejali ljudje. In vendar Matevž ni godrnjal in ternal. Samo kadar je bil njegov mošnjiček tako prazen kot želodec cerkvene miši, je v Matevžu nekoliko zavrelo.

»Premalo enakosti je na svetu,« je ob takih trenutkih potožil, »eni naj se pehajo, mučijo in potijo, kolikor se hočejo — nikoli ne bodo prišli na zeleno vejico; drugi naj lenarijo, igrajo in se zabavajo — zdravi so kot drenov klin in imajo vsak dan nedeljo; malo več enakosti bi ne škodilo, gotovo ne!«

Tedaj pa je ljubi Bog sam ozdravil Matevža.

Bilo je v noči pred praznikom svetega Rešnjega Telesa, ko je imel Matevž čudovite sanje. Sanjalo se mu je, da je umrl in iz zvonika doli se je glasilo mrtvaški zvonček tako mlo in otožno, kakor bi se kdo bridko jokal. — Kmalu nato je videl samega sebe na poti v večnost. — Sicer se ni bal, vendar malo skrbelo ga je, kako se bo vsa sivar iztekla.

Veliko ljudi je šlo mimo njega, pa skoro sama gospoda. Med drugimi visok, vitek gospod v črnem fraku, svetlem cilindru, na prsih polno križev,

zvezd in redov. Za njim gospa v žametu in svili; kar šumelo je, ko je šla mimo njega, a ga še pogledala ni. Zopet tam eden v krasni uniformi, tu krasna kočija polna same gospode. Nazadnje dva hribolazca z okovanimi palicami, katerima se je zelo mudilo.

»Ali greva prav proti nebesom?« sta izpraševala od daleč, »tu ni nikjer nobenih rdečih in modrih znamenj, pa tudi nobenih kažipotov; človek se kar ne more izpoznati.«

»Menda bo že prav,« odgovori Matevž — in hribolazcev že ni bilo nikjer. In Matevža je začelo še bolj skrbeti; bal se je, da bi zanj prostora ne zmanjkalo, ako jih bo toliko že pred njim prišlo in še taka gospoda.

Toda, ko pride pred nebeška vrata, se voz, ki ga je prehitel, že zopet vrača nazaj; in vsa gospoda sedi še v njem. Tudi drugi se po vrsti vračajo; tudi oba hribolazca.

Visoki, črni gospod sicer kaže na svoje prsi, na križce in redove in pripoveduje, kaj je vse napravil na zemlji in koliko je ljudem koristil.

»Si že prejel plačilo,« mu pravi sv. Peter, »saj imaš križce in redove!«

Pristopi tudi gospa v svili in pripoveduje, kako je prirejala plesne venčke v korist ubogim sirotam in ponesrečencem itd.; tako tudi vsi drugi tišče naprej in opisujejo svoje zasluge. Pa nebeški vratar samo kratko reče: »Ste že prejeli svoje plačilo!« in jih pusti pred vrati.

Matevžu se začno kolena tresti. Tedaj se sv. Peter še enkrat obrne in zakliče: »Ali Lončarjevega Matevža ni tukaj?«

»I seveda sem tukaj!« zakriči Matevž in z enim skokom je pri vratih.

»Le naprej!« pravi vratar; »priglašeni ste; že čakajo na Vas.«

In vrata se odpro in zapró, gospoda od zunaj pa debelo gleda. Matevžu pa

je bilo silno dobro pri srcu; najraje bi kar od veselja zavriskal.

In stopi v prečudno svetlobo, da mu kar vid jemlje. Tam spredaj na gori zagleda nebeško mesto, tako blizu in zopet tako daleč, tako zračno in tanko, kakor bi bilo sezidano iz srebrne meglice; in okoli in okoli na tisoče visokih stolpov in krasnih stebričev! Oto se leskeče in sveti in žari, zdaj kot čisto zlato, zdaj zopet kot biseri in dragulji v najlepših barvah; in vse je prozorno in jasno kot najčistejše steklo!

In naenkrat se oglase zvonovi iz mesta, tako tiho, mirno in ljubeznivo kot najmilejša angelska godba. V tem hipu se utrnejo tri zvezdice nad mestom in priplavajo proti Matevžu; vedno večje postajajo in so nazadnje tri svitile postave. Ko jih pogleda Matevž v obraz, jih takoj izpozna, to je njegova Jera, Jakec in slepa Urška. Pa sedaj ni več slepa: očesci ji žarita kakor dve zvezdici. Matevž si kar ne upa z njimi govoriti, tako lepo in nebeško izgledajo. In primejo ga za roke in ga peljejo s seboj. Matevžu je vedno prijetneje in sladkeje pri srcu. Zvonovi vedno bolj mlo pojó. Naposled začno tudi možnarji pokati. In Matevž vé, da je vse to zaradi njega. In zvonjenja in pokanja ni ne konca, ne kraja. — — —

Tu se Matevž zbudi. Skozi okno padajo prvi dnevni žarki; zvonji in poka pa še vedno — sedaj zopet — bum, bum — cin, cin . . .

Napočilo je namreč jutro sv. Rešnjega Telesa. Iz zvonika so zvonovi slovesno naznanjali veliki praznik in možnarji so nesli praznično veselje čez hrib in dol. — In Matevž se je razjokal kot otrok; bilo mu je tako mlo, a zopet tako dobro pri srcu.

Čez ljubega Boga, čez dobrega nebeškega Očeta, brez čegar volje niti las ne pade z naše glave, pa Matevž nikoli več ni godrnjal.

RAZGLED PO DOMOVINI

Sijajno zadoščenje Kregarju — liberalci pobiti. Minulo soboto, dne 25. maja zvečer se je završila v Celju zanimiva trodnevna porotna razprava proti vrlemu našemu somišljeniku gospodu Ivanu Kregarju, ki je bil obenem s svojo gospo ter gospo Štetetovo od strani liberalne sodrge obdolžen, da je povzročil neka kaznjiva dejanja pri predzadnjih volitvah v trgovsko in obrtno zbornico ljubljansko. Liberalci so napeli vse sile, poslužili so se vseh mogočih »lepih« sredstev, da bi spravili gospoda Kregarja ob dobro ime ter ga z obsodbo vsaj za nekaj časa napravili neškodljivega. Ta njih račun se jim je pa temeljito ponesrečil. Kljub temu, da se je razprava vršila z največjo oprez-

nostjo in je bilo povabljenih veliko število prič ter vkljub temu, da so sedeli na porotniških klopek skoro sami slovenski liberalci, se ni moglo gospodu Kregarju in soobtožnicama ničesar dokazati, s čimur bi zaslužili kako kazen. **Porotno sodišče jih je vse soglasno oprostilo.** Umevno, da je prejel gospod Kregar tem povodom obilico pismenih in ustnih čestitk, katerim se tudi naše uredništvo prav iz srca pridružuje.

Cesarjev dar pogorelcem v Tomačevem. Cesar je daroval iz svojih zasebnih sredstev 2000 K za pogorce v Tomačevem.

Za pogorce na Uršnih selih, kjer je pogorela minuli teden ena četrtna vas, je vložil poslanec Jarc v držav-

nem zboru nujni predlog za hitro in izdatno državno pomoč.

Ponesrečil se je velečastiti gospod Janez Nagode, dekan v Trebnjem. Zlomil si je nogo v stegničnem vratu in se zdravi v kandijski bolnišnici.

Srebrno poroko je obhajal dne 23. maja gospod Ignacij Kokalj, podžupan v Lešah na Gorenjskem. V proslavo mu je čvrsta soproga poklonila sedemnajstega otročiča.

S prihodnjo številko ustavimo »Domoljuba« onim skupnim odjemalcem, oziroma poverjenikom, ki so prejeli v zadnjem času opomine, a se jim doslej niso odzvali.

Vzoren živinorejec! Gospod Franc Pavlič, posestnik na Glincah pri Ljub-

ljani, je pretečeni teden prodal telico, staro tri leta, ki je tehtala 740 kg. Kupil jo je gospod Franc Gutnik, mesar na Glincah, za ceno 700 K.

Blejski grad tujcem odprt. Družba, ki je kupila blejski grad, je letos zopet odprla občinstvu vsa gozdna pota, ki so bila sedaj za javnost zaprta. Na udobnih krajih se bodo postavile klopi. Na gradu pa se je otvorila restavracija. To je za naše zdravšče jako važna pridobitev. Vsak izmed gostov si rad ogleda grad ter se naslaja z rajskim razgledom odtod, in neprenehoma so se čule sedaj tožbe letoviščarjev, da se ne morejo sprehajati po prijetnih gozdnih potih. Ta veliki nedostatek je sedaj odpravljen.

Ker je rešil življenje z lastno smrtno nevarnostjo Frančiški Peterlin, je podelila deželna vlada posestniku Marku Bariču v Zg. Radencah na Dolenjskem nagrado v znesku 12 K 20 v.

Na dan petindvajsetletnice svoje poroke utonil. Sredi meseca maja je utonil Nikolaj Tušek v Blejskem jezeru, in sicer ravno isti dan, ko je obhajal petindvajsetletnico svoje poroke. Njegova svakinja iz Celovca se je te novice tako prestrašila, da jo je zadela kap in je umrla.

Vlak je povozil dne 21. maja dopoldne na progi Rateče—Trbiž na prehodu pri 44 kilometra 75letnega občinskega reveža Martina Šlaga iz Belepeči. Mož je bil gluh ter se je splazil pod ograjo ravno v trenutku, ko je osebni vlak pridrdral.

Obesil se je minulo nedeljo dne 19. maja v Bistri pri Borovnici Jožef Sinko, hlapec pri graščaku Galletu. Čez 2 dni so ga dobili visečega v gozdu. Doma je bil s Štajerskega.

Medveda ustrelil je v nedeljo, dne 19. t. m. orožniški stražmojster iz Koprivnika v gozdih kneza Turjaškega na Kočevskem. Medved je dolg 170 cm, tehta 300 kg. Kožo so poslali knezu Turjaškemu, meso pa prodali v Kočevju. Orožnik je medveda usmrtil z dvema streloma.

Na ladji »Titanik« se je ponesrečil tudi avstrijski državljani Jakob Pašič iz Štrekljevca, okraj Črnomelj.

Nevihita. Dne 24. maja popoldne od dveh do treh se je gnala nevihta od Kokre proti Ljubljani. Med ploho je bil tresk na tresk. Toče in ognja ni bilo. Strela je udarila na Premskovem pri Kranju v šolo, v Čirčičah v Jernejčev kozolec in v Mošah v zvonik, kateremu je odčesnila kos strehe.

Pozor pred sleparji. Pred kratkim sta ponujala v Idriji dva agenta neke budimpeštanske trdke rudarjem križe z avtomatično godbo po ugodnih plačilnih pogojih. Vsak kupec jima je moral odšteti na roko vsaj 14 K, ostane nek pa v mesečnih obrokih. Kupci so bili nemalo začuden, ko so prejeli z naročenim predmetom cel račun. Nepoštena agenta zasledujejo.

Novi dve kronski novci so prišli v promet mesto starih goldinarjev dne 20. maja. Nakovali so jih za 5 milijonov kron. Ti novci imajo v premeru le 27

milimetrov, tedaj so le nekoliko večji kakor sedanje krone. Stare goldinarje bodo sedaj popolnoma potegnili iz prometa.

Lov na modrase. V Radeljci pri Bučki na Dolenjskem je dobilo županstvo že blizu 200 ubitih modrasov. Najstrastnejši lovilec je bil J. Kralj iz Sel. On sam je nalovil v bližnji okolici 62 modrasov. Toda pri tem lovu jo je hudo skupil. Dne 14. t. m. ga neka mrcina ugrizne za prst desne roke. Takoj je začutil silne bolečine. Nemudoma mu navzoči sinko trdno preveže prst nad rano. Le s težavo so preprečili nadaljno nevarnost.

Vsled dolgov šel v smrt. Te dni so našli posestnika Janeza Fidlerja iz Nove cerkve pri Celju mrtvega. Po izpovedbi zdravnikov se je zastrupil z mišico. Zadnje čase je bil vedno bolj žalosten, ker ni mogel kljub pridnemu prizadevanju priti iz svojih dolgov. V kratkem bi ga bili upniki rubili in mu prodali dom.

Utonil je v Savi krojaški vajenec Al. Gregl z Bizelskega. Dne 14. t. m. zvečer je hotel po delu na vsak način še priti v Savo; hitro je raznesel strankam obleko, potem pa brž v Savo, ki pa ga ni dala več živega iz sebe.

Samoumor v Trbovljah. V Globušakovem gozdu se je ustrelil 21letni rudar Peter Lubše iz Prevorja pri Celju. Zadel se je v srce in razmesaril vso levo stran prsi. Obleka se mu je vnela.

Vsled zastrupljenja krvi je umrl v konjiški okolici na Štajerskem mladenič Jernej Brglez, star šele 18 let. Bil je vnet član naših mladeniških organizacij.

Smrtno ponesrečeni rudar. Rudar Nikolaj Bolaj v rudniku v Trbovljah je v prostoru, kjer stoji motor, zašel med jermenje, ki ga je zgrabilo za glavo in treščilo ob zid. Obležal je mrtev z razbito glavo. Zapušča ženo in 6 otrok.

Vsled brezdelnosti šel v smrt. 72letni strojarski pomočnik Lovrenc Tisler je bil 33 let zaposlen v mariborski usnjarni. Pred kratkim pa je bil vsled pomanjkanja dela odpuščen. To si je vzel tako k srcu, da je dne 23. t. m. zvečer zapustil stanovanje in tekel k Dravi, v katero je skočil in utonil. Trupla dosedaj še niso dobili.

Roparski umor. V noči od četrтка na petek je vlomila v vasi Občine pri Mariboru močno oborožena tolpa vlomilcev pri posestniku Raču. Hišo so popolnoma oropali. Šest domačih ljudi se je krepko branilo pred roparji, vendar pa so nasprotni premoči podlegli. Enega sina so roparji ubili, drugih pet pa je zadobilo smrtnonevarne poškodbe.

Sneg na Goriškem. V petek, dne 17. t. m. je na Goriškem v mnogih krajih in tudi okoli Gorice sneg pobelil vse hribe. — Drugi dan je bila pa velika slana. Bati se je, da nam je uničila vse sadje.

Ponesrečen tovarniški delavec. 17letnemu Janezu Paradižu, delavcu za posodo v tovarni v Celju, je butnil težki stroj s tako silo v glavo, da so ga

nezavestnega prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer je čez dva dni na poškodbah umrl.

Suša, toča in slana na Livku pri Kobaridu. Dne 16. t. m. ob 12. uri je prišel blagodejni dež. Za tem je začela padati toča z vetrom in padala je kakor drobnejši orehi in lešniki. Travniki so bili že od suše prizadeti, zdaj pa še od toče, tako da kmetovalec ima le malo upa v bodočnost. Krompir in fižol je bil že precej velik, zdaj je vse opustošeno. Sadje je bilo v najlepšem cvetju, po toči pa ni bilo videti več cveta. Na vse to pa je na noč 18. t. m. prišla še slana, ki je pokončala še ostalo.

15letno deklico sta odpeljala iz Ljubljane 23letni Leopold Drame iz Zibike in 29letni mizarski pomočnik Avgust Habič. Nagovoril ju je za to dejanje 29letni ključavničarski pomočnik Fran Podbevšek, ki je prevzel deklico v Nabrežini in jo odpeljal preko Genue v Avstralijo.

Konvertit. V Isibriku na Ogrskem leta 1872. rojeni zidar Janez Hoffmann, evangeljskega veroizpovedanja, sedaj posestnik v Leskovem, je na praznik Vnebohoda prestopil v katoliško cerkev.

Domača vzajemna zavarovalnica. Jožefu Cirnski, hišniku na Cirniku v občini Velika Dolina, je zgorel hlev in hram. Zavarovan je bil pri Vzajemni zavarovalnici, katera mu je takoj po domačih izvedencih dala ceniti škodo in tudi v par dneh po požaru izplačala vso zavarovalnino. Pristopajte v obilem številu k domači zavarovalnici, ki vam vse pošteno in pa hitro izplača.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge in jih obreštuje po 4 1/2% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Gorenjske novice

g Iz št. Vida nad Ljubljano. Župnik in — Španov Rok. V nedeljo, 19. t. m., je Španov Rok iz Zapuž v gostilni pri »Slepem Janezu« kazal in razlagal večji družbi neko ne ravno dostojno sliko ter pri tem meni očital dejanja, ki se ne spodobijo za kristjana, še manj pa za duhovnika. Ta

slika se je kazala tudi drugod po Zapužah, Španov Rok je pa obljubil, da bodo dali napraviti do 200 tacih slik zato, da se bo razširila med ljudi. Od kod je ta slika prišla in kdo jo je naredil, to bo pokazala prihodnost. Za danes samo to-le: Pozivljam Španovega Roka in vso izbrano družbo pri »Slepem Janezu«, naj mi navedejo in dokažejo en sam tak slučaj, bodisi iz mojega dijaškega ali pa iz poznejšega duhovskega življenja. Pripravljen sem za eno samo tako meni podtaknjeno dejanje: 1. Takoj se odpovedati šentviški župniji, 2. plačati gostilničarju pri »Slepem Janezu« v Zapužah 1000 K za draveljsko gasilno društvo in ljubljanskemu županu tudi 1000 K za mestne reveže ljubljanske. Torej, Španov Rok in vsa njegova kompanija pri »Slepem Janezu«, na dan z mojimi hudobijami! — V Št. Vidu nad Ljubljano, dne 27. maja 1912. V. Zabret, župnik.

g Iz Dravelj. Kakršno življenje, taka smrt. Preteklo soboto šmo v Dravljah pokopali 25letno kmečko dekle Franciško Florjančič. Prehlajenje ji je prineslo jetiko, jetika pa smrt. Pokojna Franjca je bila članica dekliške Marijine družbe, šentviške Blaž Potočnikove čitalnice, šentviškega cerkvenega zbora in draveljskega slov. kat. izobraževalnega društva, pa ne samo članica, marveč je v vseh društvih marljivo delala z vsemi svojimi močmi. Zadnje tedne svoje boleznij je skoraj vsak drugi dan in tudi na dan smrti prejela sv. obhajilo. Eno uro pred smrtjo se je s smehljajočim obrazom in jasnim glasom poslovila od vseh svojih domačih in svojih tovarišic, s trdnim zaupanjem, da se snidemo v nebesih. Tako umira pravični! Njegova dela grede za njim! — Pogreb je imela veličasten, kakršnih vidimo malo v šentviški župniji. Zastopniki vseh imenovanih društev so jo z zastavami in v ogromnem številu spremili k zadnjemu počitku. Moški in ženski zbor sta ji v slovo zapela tri pretresljive žalostinke. Počivaj v miru, zlata kristalna duša tvoja pa naj uživa večno plačilo!

g Iz Št. Vida nad Ljubljano. Sa j nismo sami! Vojaški major, ki je preteklo sredo vizitiral konje tukajšnje občine, je bil zjutraj ob 5. uri v župni cerkvi pri sv. maši in pri sv. obhajilu, vsem navzočim v najlepšo vzpodbudo. — Vendar so se našli in objeli! Kdo pa? Kmečka hranilnica na pošti in pa — sokoli. Kako pa? Tako-le: Glasom zapisnika občnega zbora te hranilnice od 3. marca t. l. sta istopila iz načelstva A. Strukelj iz Trate (Žibert) in I. Brecljnik iz Dravelj (Bezelj), Iv. Pavšič se je preselil v drug kraj, Fran Cirman je umrl. Zato pa so vstopili v načelstvo novo izvoljeni: Fr. Peršin iz Št. Vida, podporni član Sokola, Iv. Pipan iz Vižmarij (Tomažek ml.), odbornik Sokola, Iv. Goljar iz Podgore (Zogov Johan), blag. Sokola, Fr. Matjan iz Št. Vida (Kmetovec), predsednik Sokola. Ostali pa so v tem načelstvu: Josip Matjan iz Vižmarij (Porent), nadzornik

blagajne sokola, Franc Šušteršič iz Zapuž (Slepi Janez), podpredsednik sokola, Ivan Lampič iz Dvora (Šuštarček), podporni član sokola. Kmečka hranilnica na pošti je članica liberalne »Zveze slovenskih zadrug« v Ljubljani.

g Tržiške novice. Tržiški Orel je napravil izlet na binškošni ponedeljek v Vintgar in na Bled. Izleta se je udeležilo 82 Orlov. Kosilo je bilo v dobro znani restavraciji g. Žumra, ki nam je izbornost postregel. Tudi jeseniška društvena godba je bila navzoča, ki nam je pred odhodom zaigrala par komadov. Ta izlet bo ostal vsem v najlepšem spominu. — Trški občinski odbor je izvolil v zadnji občinski seji v mirovno sodišče, ki bo poravnavalo razne nepotrebne tožbe, zlasti one radi razžaljenja časti, sledeče gg.: župnika Potokar, tovarnarja R. Mally in gostilničarja Kavčič.

g Živinorejska zadruga na Homcu priredi v nedeljo, dne 2. junija popoldne ob 3. uri predavanje v šoli. Predaval bo vodja deželne kmetijske šole na Grmu g. Rohrman o paši in prašičjereji. Vsi člani živinorejskih zadrug in prijatelji živinoreje se vabite, da se tega velezanimivega predavanja gotovo udeležite.

g Občni zbor Živinorejske zadruge za kamniški politični okraj se vrši dne 9. junija ob pol 4. uri v Kamniku v »Kamniškem domu«. Po občnem zboru se vrši srečkanje za člane živinorejskih zadrug kamniškega političnega okraja, ki bo brezplačno. Kdor bo izžreban in bo navzoč, dobi izžreban dobiček.

g Živinorejska zveza za kamniški politični okraj opozarja vse one, ki so priglasili svojo živino za na planinsko pašo, da čim preje pošljejo polovico pašnine, ki je določena za živino do 2 leti staro 8 K, za živino, staro nad 2 leti 12 K. Obnem naj pošljejo po nakaznici zavarovalnico proti strelji, kdor hoče imeti svojo živino zavarovano. Plača se 10 vinarjev za 100 kron živalske vrednosti.

g Iz Križa pri Tržiču. Vendar bodo enkrat tudi pri nas občinske volitve. Ravno ob obletnici lanskih državnozbornskih volitev dne 13. junija se bomo udarili. Kakor drugod po deželi, bo tudi pri nas nastopila S. L. S. samostojno. Nekaterim to ne gre v glavo. Čemu stranke delati, pravijo. Toda v politiki morajo biti stranke. Politika je vendar delovanje v splošni blagor po gotovih načelih. En sam pa ne more ničesar v politiki narediti. Iskati se mora enakomislečih. Več ko se jih najde in več ko jih je, ki so edini v načelih, lažje kaj dosežejo. Tudi v občinski politiki je treba delati po načelih, ne pa tjavendan. Okleniti se je treba ene stranke in potem s stranko držati. S. L. S. je edina stranka, ki ima moč v deželi in ki res skrbi za splošni blagor in se drži krščanskih načel tudi v politiki. Kdor ni s S. L. S., je zoper njo. Kdor bo nasprotoval pri volitvah kandidatom Slov. Ljud. S., se bo pa moral okleniti druge stranke, če bo hotel kaj doseči. Torej bo držal ali z liberalno ali s

socialnodemokraško. Socialni demokrati ne morejo upati na zmago. Tudi liberalci sami ne morejo zmagati. Če bodo možje, ki so pri državnozbornskih volitvah volili s S. L. S., ostali možje in se S. L. S. držali tudi pri občinskih volitvah, bo brez dvoma zmaga S. L. S. Vse osebnosti v stran! Če komu ni všeč eden ali drugi kandidat, ali je užaljen, ker ni tudi on kandidat, če je mož, vendar ne bo zato zavrgeł svoje stranke in potegnil z nasprotno stranko. Nekaterim ni všeč, da S. L. S. kandidira tudi nekaj čevljarjev. To prihaja od tod, ker nekateri mislijo, da je samo tisti človek sposoben za odbornika, ki ima več premoženja in več davkov plačuje, češ, čevljarji nam ne bodo nakladali davkov. V sedanjem času so pač ti nazori liberalizma zastareli. Ni več tako, da bi smela samo peščica bogatejših vladati. Vsi stanovi in vsi sloji prebivalstva so poklicani k sodelovanju za občni blagor in pravica mora biti za vse! Sicer pa je v križki občini več manjših kot večjih davkoplačevalcev. Ko bi se skušali, kdo bo zmagal, bi bili večji brez dvoma poraženi. Izmed 437 davkoplačevalcev jih je 230, ki niti 10 kron direktnega davka ne plačujejo. Kmetov v občini ni še polovica. Izmed 38 odbornikov in namestnikov je 26 kmetov med kandidati S. L. S. Torej se jim ne godi nobena krivica. Ni prav, da je stan zoper stan. Le liberalci in socialni demokrati hočejo tako. Liberalci so zoper revnejše, socialni demokratje zoper bogatejše in obojni zoper duhovnike. S. L. S. pa hoče biti vsem pravična. Zato volimo pri prihodnjih občinskih volitvah kandidate S. L. S.!

Dolenjske novice

Iz Dragatuša. Po hudem in vročem boju je moral vendarle enkrat naš Mate Mušič izročiti balo in škarje v druge roke. Županom je bil namreč izvoljen dne 10. maja t. l. vrli in občespoštovani Mate Rogina, ki je, kot vsi drugi odborniki, pristaš Slovenske Ljudske Stranke. Naprednjakom torej niso pomagale vse njihove grde laži — vse je bilo zastoj, odklenkalo jim je za vselej! Da se vidi in spozna vsa grdobija in lopovščina naših liberalcev, povemo tu-le nekoliko njihovih laži, ki so bile natisnjene v »Slovenskem Narodu« in »Slovenskem Domu«. Pisali so na primer, da je župnik dal sežgati božji grob, a v resnici je božji grob še zdaj cel in lepo shranjen v župnišču. Pisali so, da je župnik v podružnici v Obrhu zamenjal zlat okrog 600 K vreden kelih za drugi kelih, vreden 50 K, a v resnici je še zdaj isti kelih v Obrhu, kot ga je župnik našel ob svojem prihodu v Dragatuš. Torej popolnoma izmišljeno! Pisali so, da je župnik naročil v šoli otrokom, da ne smejo pozdravljati liberalcev, a resnica je, da o

tem ne ve noben šolar kot edino nek mladi liberalček iz prvega (!) razreda. Njegov oče namreč pridno študira »Slovenski Dom«! Župnik je po pravici rekel, da, če bi on res kaj takega naročil otrokom v 1. razredu, bi zaslužil, da se ga takoj pošlje v norišnico. No, naprednjakom vse prav pride, samo da se udari po župniku. Pisali so celo, da je župnik nekega starega liberalca iz Tančegore ogoljufal za 12 K; a resnica je, da je župnik pri posojilnici ravnal popolnoma pravilno, kar je tudi potrdil gospod revizor od Zadružne zveze, ki je letos 8. maja natančno pregledal vse poslovanje pri posojilnici. — Res, gnjusiti se mora poštemu človeku, če vidi, kakí lažnjivci so ti naprednjaki. Kar na suhem si izmislijo kako stvar, pa jo nesejo na prodaj v »Slovenski Dom« kot čisto resnico. Sram jih bodi! Sicer pa je itak znano, da takozvanim naprednjakom manjka enega koleščka in da v njihovi buči ni vse v redu. V »Slovenskem Domu« na primer vprašajo slovesno župnika, naj jim pove, zakaj se poslanca Jarc in Dermastia nista iz Dragatuša odpeljala po cesti, kot se vozi kmet Mazelle, ampak sta šla po stranski poti. Če bi bili pri zdravi pameti, bi morali biti veseli, da drugi ljudje o tem ne vedo. Ker pa ravno vprašajo, jim povemo, da se zato nista gospoda poslanca peljala po cesti, ker so jih ob cesti kot razbojnikí čakali zapeljani in našuntani fantje, da bi jih napadli. Zdaj veste vi in tudi drugi ljudje. Če je pa to v čast Dragatušu, je pa druga stvar. O »kmetu« Mazelletu, ki je s svojim tastom kupil krupsko graščino za 350.000 K (beri tristopetdesettisoč kron) si ne upamo govoriti. On se lahko smeje, ker ima toliko priimkov. Ob volitvah je posestnik in kmet, ko potihne volilni boj je pa veleposestnik in graščak. Mi pa le želimo iz dna srca, da bi bili vsaj nekateri naših naprednjakov taki kmetje — kot je graščak Mazelle! O našem liberalnem kolovodju Marinclju pa povemo drugič kaj več, če ne bo dal miru! Enkrat ga je že vzela črna noč — in je na tihem pobegnil v Ameriko — bomo videli — koliko časa bodo še vozili njegovi — avtomobili!?

d Semlič. Na potopljeni ladji »Titanic« se je nahajal tudi iz naše župnije mladenič Jakob Pašič, iz Štrekljevca št. 5, kateri je izpolnil dvajseto leto. — Usoda mu ni bila mila. Prvič ko je hotel pobegniti v Ameriko, da bi mu ne trebalo zadostiti vojaški službi, v začetku marca t. l., so ga v Ljubljani aretirali in z njim še enega drugega fanta iz Goliša. Bil je zaprt nekaj čez 14 dni, ko so ga izpustili iz zopora, je takoj zopet izginil, hoteč opetovano priti v Ameriko. A v žalostnem slučaju je prišel ravno na ladjo »Titanic«, kjer se je — kakor se je že izvedelo iz zanesljivih virov — potopil z ladjo vred. To je res pretresljiva smrt za takega mladeniča, posebno pa za stariše.

d Št. Vid pri Zatičini. C. kr. deželna vlada v Ljubljani ima naravnost imenitne izvedence. Le poslušajte! Že od

meseca avgusta lanskega leta sem se vleče preiskava zoper kaplana Koviča iz Št. Vida pri Zatičini, češ, da je napisal brezimno pismo razžaljive vsebine neki gotovi Mariji Anžlovar iz Št. Vida. Imenovana je izročila tozadevno pismo okrajni politični oblasti v Litiji, ki je prišla seveda kaplana brez usmiljenja radi razžaljenja časti preganjati. Zagovornik tožiteljice, dr. Pirc, je izročil to pismo v preiskavo dvema zapriseženima izvedencema deželne vlade, in sicer prof. dr. Franketu in nekemu Veselu iz Gradca, ki sta oba skoro pol leta pismo raziskovala in nazadnje slavno konstatirala, da pisec tega pisma ni nihče drugi kakor kaplan Kovič. Na podlagi izpovedi teh brihtnih dveh izvedencev je bil imenovani kaplan pri c. kr. okr. glavarstvu v Litiji obsojen na 40 K globe in na povračilo 140 K honorarja za modro raziskavanje obeh profesorjev in povrh tega še na vse stroške odvetnika, ki so bili naravnost ogromni. Za pričo sta lahko oba gospoda komisarja v Litiji. Ker je bil kaplan pri vsej stvari popolnoma neprizadet in za imenovano pismo nikdar preje niti vedel ni, se je seveda pritožil na visoko predsedstvo c. kr. deželne vlade zoper to obsodbo, ki se je izrekla zoper njega na podlagi tako imenitnih zapriseženih izvedencev. Tu se mu je kazeno sicer nekoliko znižala in se ga le na 10 K globe in 140 K nagrade za oba izvedenca obsodilo, obenem pa naznanilo, da mu je pot za pritožbo na kako nadaljno instanco zaprta. Pa si pomagaj! Toda Bog je pravičen! Ravno preden so prišli ubogega kaplana rubit, se oglasita pri njem dve priči, ki ste bili pripravljene pod prisego izpovedati, kdo je to pismo pisal. Imeni prič so na razpolago. Na podlagi teh dveh prič je kaplan zahteval novo obravnavo zoper sebe, na katero pa že dva cela meseca brez upanja čaka. Kar je pa najlepše, je to, da se je v tem času oglasil pravi pisec brezimnega pisma, ki je prosto pripoznal po gotovi zanesljivi in veljavni osebi, da je on napisal to pismo in da se kaplanu dela velika krivica, če se njega dolži. Take izvedence, in to zaprisežene, ima visoka c. kr. deželna vlada v Ljubljani, na podlagi katerih potem razsoja in se nedolžnim ljudem krivica dela. Bog ve, koliko razsodb je že izšlo na rovašč takih izvedencev. Je pa tudi že skrajni čas, da se taki izvedenci spravijo v omaro kakor stare hlače.

d Iz Št. Vida pri Zatičini. Nekaterim se čudno zdi in se povprašujejo, kako to, da lažikljukec »Slovenski Dom« nekaj časa sem tako molči in si kar nikogar več ne privoščim za zabavo. Kako težko že čakamo, da prinese zopet takega kaplana na krožniku in ga prestavi kakor Jerneja, ki še vedno vesel uživa šentviški zrak in pravi, da ga bo ravno kljub vsem liberalnim litinjam še nadalje, če Bog da. Vse čaka novih pikantnosti, pa vse zastonj. So, ki pravijo, da je temu lažikljukcu še tistih par bornih naročnikov v fari zmrznilo, ki so ga čitali. Drugi pa govore,

da mu je sapo zaprlo, če se spomni, kaj bo, ko ga kaplan Jernej prime za dolga oslovstva ušesa in ko bo moral ta poštenjakovič kakor moker kuže stisniti rep med noge in preklicati, kar je o njem obrekljivega pisal. Od tod tolika ponižnost, od tod ta grobomolk. Koliko je bilo vpitja o Judežih, podlih dušah itd., zdaj pa, ko se je našel pravi pisec onega pisma, bo pa treba vse te etične izraze samemu sebi nazaj v obraz vreči in reči: »Lažnjivec, fej te bodi!« Živelí toraj koritarji okrog »Sl. Doma«! Le tako naprej! Mi že komaj čakamo, kedaj se bo vašim puhlim glavam zopet zahotelo, kako kljukčevo iz klina sneti in se tako pošteno blamirati.

d Najlepši dokaz, koliko veljave imajo privrženci »Slovenskega Doma« v Št. Vidu je ta, da je samo 50 deklet prineslo za napravo novega »Marijinega Doma«, ki se namerava zgraditi, že skoro 400 K. Ko pridejo vsi darovi skupaj, imeli bomo lepo vsoto, s katero bomo gradili dom, ki bo na večne čase krhal zobe liberalnim mogotcem. Le vrlo naprej. Tudi gospodarji so nam obljubili izdatne pomoči v lesu in vožnji. Hvala srčna za dobro voljo, po podporo pa še pridemo.

d Iz Tržišča. Neprenehoma laže čez me znani dopisnik v cunji, ki se napačno imenuje »Slovenski Dom«. Ne bom odgovarjal na vse napade, ker je nepotrebno. Naštejem le laži, ki jih je dopisnik nedavno namazal. — Laž je, ko me dolži, da jaz pišem v »Domoljub« čez liberalne Sokole. Nimam za to časa. Tudi mi je pod čast, da bi se jaz ukvarjal z liberalnimi Sokoliči, ki se šele ležejo, pa je že polovica zmrznila. Laž je, ko trdi, da sem pozabil na stanovska opravila. Resnica pa je, da delam za dva duhovnika in še nisem nobenega opravila zanemaril. — Laž je, ko trdi tisti šolar, (ki pa je menda že 40 let star), da sem jaz komu kupil ali pa obljubil orlovski kroj. Spričaj, dobiš sto kron nagrade! — Prav liberalno je tudi, dekleta iz Marijine družbe pitati z ostudnim priimkom, ki ga pa ne zapišem, ker je preostuden. Poglej v svojo liberalno vrsto, tam boš našel več takih, ki se jim tvoj priimek prilega. Ostudno in podlo je, namigavati, kako ste se zabavali v župnišču; kar povej, kako, pa podpiši se s pravim imenom, da poznam obrekovalca. Čemu se skrivaš pod imenom »napreden kmet«? Zapiši rajši »napreden lažnik«. Omenim naj še, kako sodijo pisavo »Slovenskega Doma« možje, ki so dosedaj prisekali na liberalno zastavo. Eden od teh mi je pisal dobesedno: »Mimogrede pripomnim, da smo dopis v »Slovenskem Domu« tu pri meni vsi obsojali, ker je zelo neumno skrpučan. Drugi pa je rekel: »Spoznam, da je tiste tri kronce boljše dati za sol, kakor pa za »Slovenski Dom«. Je pa tudi res; od kraja do konca ne najdeš v njem nič podučnega, ampak same zabavljice in hinavsko zavite laži, večinoma čez duhovnike. To je liberalen »napredek«. — Fran Vidmar, župnik.

d **Št. Rupert.** Minulo je. Tako reko sedaj naši liberalci, ko vidijo, da se jim je potopila njihova ladja, na katero so se tako trdno zanesli. V soboto smo izvolili občinsko starešinstvo in tako končali sedemmesečni boj. Za župana je izvoljen Andrej Cerkovnik, poestnik iz Trstenika. Tudi ostali občinski svetovalci — deset po številu — so možje, ki trdno stoje pod zastavo S. L. S. — Dolg boj smo imeli, a priborili smo si častno zmago in sedaj stoji Št. Rupert v vrsti z drugimi občinami v taboru S. L. S. Novi odbor pozdravljam in mu želimo obilo božjega blagoslova v blagor in procvit lepe šentrupeške občine! Liberalcem pa svetujemo, naj se udajo v svojo usodo, in naj postanejo nekoliko pametnejši in manj lažnjivi, kot so bili do sedaj. Kakor jim sedaj niso pomagale njihove laži, tako naj tudi za naprej opustijo misel na to, da bi jim kaj pomagalo. Tudi misel na nagajivost in maščevanje do volilcev naj opustijo, ker se zna to na njih samih maščevati. — Zaklal je Valentin Molc iz Vrha svojega delavca, ki je bil takoj mrtev.

d **Sveta Gora nad Litijo.** V ponedeljek, v osmini presvetega Rešnjega Telesa, 10. junija, bo na Sveti Gori shod okoliških dekliških Marijinih družb. Vso slovesnost bo vodil vlč. g. knezškofijski voditelj Mar. družb. Za spovednike bo preskrbljeno, za postrežbo tudi. Bog daj še lepo vreme! Na to slavnost že danes opozarjamo.

d **Loški potok.** Živinorejska zadruga je imela preteklo nedeljo svoj obč. zbor. Iz posamnih poročil posnemamo: Članov je zdaj 42. Dohodkov je bilo 652 K, izdatkov 607 K. Zadruga je imela 7 sej, dva občna zbora in dvoje predavanj. Nabavila je dva plemenjaka in dva mrjasca. Ker se je govorilo od nasprotnikov, da je pri nas plemenjakov dovolj (bila sta do ustanovitve zadruge samo dva) navajamo, da zapisnik spuščanja plemenjakov kaže potrebo nabavit še enega. Zadruga si je nabavila gnojnični voz, tozadevno sesalko, troker in požiralnikove cevi, kar je vse članom brezplačno na razpolago. Nabavi se tudi travniško brano. Zadruga je oskrbovala več glav živine zadrugnikov na velikih pašnikih sosednje soddražke zadruge v Travnji gori. Izposlovala je tudi, da se je 17 živinorejcev udeležilo premovanja telet na Blokah, kar je prineslo v občino za enkrat 340 kron. To so poročila posamnih odborikov. Uspeh zadruge se pa kaže že na živinorejskem polju samem, ko dobivajo ljudje od zadrugnih bikov lepa teleta. Slednje dejstvo je odprlo oči tem in onim, ki so doslej od strani stali, da in oni spoznavajo pomen zadruge. Razgovor na občnem zboru je tudi pokazal s kakim orožjem se borijo naši nasprotniki proti zadrugi. Ti slavni prijatelji kmeta trdijo, da je član zadruge tako zavezan z vsem premoženjem, da še odprodati ne more prostovoljno najmanjše parcele. S tako trhlimi koli odbijajo od vstopa v zadrugo posamne živinorejce. Resnica pa je, da glasom

pravil jamči član s 50 K. V resnici pa nima za kaj porokovati, saj zadruga živina, to je bika, je last bikorejcev, jednako mrjasec. Zadruga nima kaj zgubiti. Obžalovati je le tiste ljudi, ki verjamejo takim čenčam. Ob priliki občnega zbora je bilo predavanje dež. živinorejskega nadzornika g. Legvarta. Poljudno predavanje je bilo z največjim zadovoljstvom sprejeto. Rodilo je sklep, ki se je sprejel na občnem zboru, da se pri nas priredi kmetijski tečaj, kar se bo zgodilo v jeseni. Predavanja se je poleg lepega števila mož, udeležilo tudi mnogo deklet in gospodinj. Prvo poslovno leto izkazuje lepo delo zadruge, želimo ji še v bodoče enake pridnosti in uspešne roke, kot jo je pokazala doslej. Za bodoče leto je bil zopet izvoljen dosedanji načelnik Ivan Bartol, tajniške posle je prevzel pa dosedanji marljivi tajnik Al. Kordiš. Može, ki še niso člani zadruge, vabimo v naš krog. Koristili bodo le sebi.

d **Iz Št. Janža.** Pretekli teden je bilo vedno nebo žalostno in celo solzilo je, najbrž nad novima poročencema Ainžkom in Micko, ki sta iskala celi teden liberalne sreče po Ljubljani, Trstu ni Bog ve še kje. Seveda tudi »Sl. Dom« se ju z veliko čestitko spominja, — našemu somišljeniku pa obljublja katastrofe glede graditve društvenega doma, ne misleč na parkratno pokrepčanje svojega želodca na Leskovcu. Ainžek, pometaj pred svojim pragom, da tebe ne prizadene bričev boben!

d **Škocijan pri Mokronogu.** Grmuljska požarna bramba je dobila novo brizgalno. Na binkoštni ponedeljek, dne 27. maja je bila slovesno blagoslovljena. Požarna bramba šteje 20 uniformiranih brambovcev. Njihovo podjetnost in požrtvovalnost so morali priznati celo nasprotniki.

d **Št. Rupert.** Umrila je sestra č. g. župnika, Mina Mrvec, nagloma v soboto zjutraj. Blaga mirna duša, skrbna za vse, je v svoji gorečnosti in pobožnosti gotovo lahko mirno — dasi nagloma — stopila pred Sodnika. Krasen pogreb je pričal, da je rajno teto Mino imel rad skoro vsak. Počivaj v miru in moli za nas pri Bogu, draga teta! — Ubili so v soboto večer fanta Žitnika iz Hrastovice na Pijavicah. — Požar v Št. Rupertu je bil tak, da so celo liberalci zažgali najpotrebnejše listine na občini. Pa ne bo nič pomagalo. Gorelo bo še za njimi en čas, četudi so pustili blizu 2000 K dolga. In listine bodo tudi plačevali.

d **Z Dvora pri Žužemberku.** V nedeljo od maše grede so se ljudje menili, da ni čuda, če ima lažnjivi kljukec na Dvoru tako nečeden nos, ker ga v enomer vtiha v stvar, ki ga prav nič ne brigajo. Poleg tega ga pa še vedno briše v take smrdljive cunje kot sta »Narod« in »Slovenski Dom«, zato so pa tudi njegovi dopisi v teh listih in njegov nos drug drugega vredni. Doslej je lagal samo o našem gospodu katehetu, zadnji čas pa je začel smrkati tudi okolu drugih veljavnih mož, posebno pa okolu občinskega odbora. Storil si

ne bo iz tega seveda nihče nič, ker si bo vsak pod svojo čast štel, odgovarjati na napade takega človeka, ki mu še od nosa visi. Še manj pa si bo dal kdo od takega junaka predpisovati, s kom sme občevati. Z njim seveda nihče ne občuje, kdor količkaj nase drži, ker je on vsakega omazal, kdor se mu je preveč približal. Čudno se nam pa zdi, kako da so mu tako pri srcu razne podpore? Zlasti denarna podpora, ki so jo dobile občine našega okraja za popravilo občinskih potov, mu dela skomine. Ni mu vseč, ker se porablja v to, za kar je bila podeljena, pa se zaletuje v občinski odbor. On ima najbrže druge občine, ki bi jih s to podporo rad zdravil. Občinski odbor mu pa pri najboljši volji ne more ustreči, ker nima z vporabo te podpore nič opraviti, temveč je ta zadeva izročena od vlade okrajnemu cestnemu načelniku. Temu gospodu naj torej odkrije svoje rane! Morda bi mu bilo vseč, ko bi se iz te podpore plačalo tistih 500 kronc njegovega dolga, ki jih prenaša po Dvoru od enega do drugega kot mačka mlade. Tudi kakiklerikalni slamniki bi se najbrž zopet prilegli. Na vsak način pa naj skuša g. cestni načelnik vsaj toliko prihraniti te podpore, da bomo kupili za liberalnega dopisnika veliko ruto, s katero ga bomo pošteno vseknili, kadar bo zapustil našo občino in mu tako pomagali, da bo še bolj ponosno odnašal svojo »težko prisluženo« častno diplomu.

d **Ribnica.** Tudi pri nas smo prav pridno nabirali hrošče, ki so zleteli v taki množini, da že dolgo ne tako, pa je vendar dve tretjini gotovo uničenih. Hvala deželnemu odboru in županstvom za tako skrb, vsako kebrovo leto tako, pa jih sčasom mora zmanjkati. — Zanimiva pravda se je zadnji teden vršila pri našem sodišču. Šlo se je za en brinjev grm, katerega je nek kmet izkopal in ga dal svojemu prijatelju trgovcu, da si ga je doma usadil. Lastnica, katere je bil prej, je to izvedela, vložila je tožbo in zahtevala celih 100 kron za brin, katerih jej sodišče za enkrat še ni prisodilo, ker je pri nas brinje boljši kup, vendar se hoče še enkrat potegniti za svoj lepi brin, kateri se med zidovjem počuti, kakor slovaška lipa v nemškem Berolinu in se je začel sušiti. Kdor ima dosti brinja, naj ga le varje, ker bodočnost bo brinjeva. — Ker smo ravno pri sodišču, še nekaj. Dosedaj je bila pri nas navada, da so se tožbe vsled zemljiških sporov vlagale pri sodišču, sedaj pa jih ne sprejmljejo več; kmetje morajo k raznim advokatom, češ, da je sodnija samo za revne starčke, ki tožijo za živež. Bomo videli, če je to resnica, vprašanje o tem je že šlo ma pristojno mesto.

d **Iz Toplic.** Pred par tedni je umrl na Vrdu pri Toplicah 90letni Radeckijev veteran Janez Zupančič, z njim je menda legel v grob zadnji mož iz naše fare, ki je služil še pod Radeckijem. — Velika nesreča je bila zadela 8. maja t. l. Kesnerjevo družino v Dobindolu. 60letna Marija Kesner je sivala hlače svojemu sinu, v žepu pa je bil revolver,

njen mož ga je vzel v roko, ga sprožil in kroglja je prebila ženi zgornjo ustnico in jezik ter obtičala v grlu. Bila je takoj mrtva. Naj bi vendar ljudje bolj pazili na tako nevarno orožje! — 19. maja t. l. pa je zadela vas Uršna sela velika nesreča. Bilo je ravno žegnanje na nedeljo, ko je začel zvečer ob sedmi uri goret pod posestnika Janeza Klobučarja, ogenj se je razširil tudi na druga poslopja. Enemu je zgorelo vse, drugemu pa je ostal samo hlev in poleg tega je še zgorela kovačnica. Zažgal je iz hudobije neki delavec J. Kavčič iz Zeleznikov, ker ni mogel dobiti stanovanja. Začel je praviti ljudem, da mora cela vas zgoreti in čez nekaj minut je že bil ogenj. Prijeli so ga še isti večer in izročili sodišču. Zavarovani so za 4000 K, a škoda znaša do 14.000 K. Poslanec Jarc se je takoj obrnil na vlado za podporo. — Spomladanski mrz nam je vzel češnje, češplje, orehe in tudi polovico grozdja; da bi Bog varoval vsaj še to! — Kopališče v toplicah je zopet odprto; ljudje se pohvalijo, kako veliko zdravilno moč ima naša voda. Kdor trpi na trganju ali revmatizmu, naj pride poskusit, ker je to domače kopališče.

d Iz Velike doline se nam piše, da »Slovenski Dom« vedno samega sebe tolče po zobeh. Opisuje, kako je Marijina družba v Dolinarjevi in Kolaričevi gostilni plesala od solnčnega zahoda pa do 4. ure jutraj. Saj sta omenjeni gostilni silno liberalni, pogledali smo zglasitve na županstvu in videli, da ni bilo dano dovoljenje. Tukaj imate priliko — pozovite orožnike, sporočite okr. glavarstvu, naj vendar za Boga, kaznuje take gostilničarje, ki brez dovoljenja napravljajo plese, imajo celo noč odprte gostilne in s tem dajejo Marijini družbi priliko plesati in piti, da se je celo liberalcev prijala pohujšljivost. Mi vemo samo, da so družabnice cirilmetodarije plesale in pa, da sta se v eni gostilni dva klofotala. Čudimo se, da takih reči ne naznani ljudstvo po orožnikih glavarstvu in sodnji. Sploh pa takim ljudem, ki bi bili radi odborniki, ali ki so, pa vsled svoje omejenosti nikoli nič pametnega ne bleknejo — ne dajo nobenega miru občinske volitve. Saj ste vendar vse storili, koliko zakonitih shodov ste imeli, javnih se itak ne upate; koliko ste razposlali tiskovin, koliko agitatorjev je bilo — domači nadučitelj, učitelj z Dobove, domače učiteljice, bivša učiteljica v Kamnjah na Goriškem je prišla celo v našo agitacijsko pisarno, vsi trgovci, krčmarji, vsi najeti dninarji. Res je žalostno, za tako velikanski aparat, pa tako malo uspeha. Občinske jasli, ki so sedaj liberalcem precej visoko vzdignjene, bo ljudstvo samo pri prihodnjih volitvah odvzelo docela.

Popotnik iz mirnske doline. Revež bo letos naš kmet. Pozeba mu je vzela skoro vse, a sedaj mnogi morajo prekopati vsejani krompir in sejati korožo ali proso. Noče namreč krompir rasti, v zemlji ima mlade, na solnce pa noče, tako da preti letos hudo. Bog nas

varuj! — Trebanjski Orli se mi dopadejo! Toliko nasprotstva so žčili, pa glej, kako krepko so razprostrli svoje peruti in se dvigajo. Le naprej, fantje, poštenost vedno zmagaja! — Na Mirni sedaj premogokop počiva. Kadar plačajo vzeto zemljišče, se dovoli promet s premogom, no, potem bo pa že več življenja na lepi Mirni. — V M o k r o n o g u sem ravno naletel v gostilni pri »Stari pošti« na shodek liberalcev. Rekli so, da se mora kmetom pomagati, in so ustanovili društvo »Kmečka moč«. Le to se mi je čudno zdelo, da ni bilo nič kmetov tam, edino Flajsov oče. Pa ne, sem mislil, ko bi danes govoril Ribnikar, kar se spomnim, da je zaprt; no, pa počakam, si mislim. Otrobe je prvi vezal Ravnikar iz Ljubljane. Rekel je, da je kmet neumen, ker vpraša duhovnike za svet. Aha, sem mislil, naj pa advokata vpraša, pa bo moral telička seboj prignati. Tudi Strel je grmel in sukal meč svoje zgovornosti, poslušali so pa Glušič, Kunstek, Zljajpah, Durjava, Prijatelj, Zupančič, Zajc, Nahtigal; sami kmetje! Tako se je ustanovila »Kmečka slabost« in še tisti večer umrla; ni imela zaupanja. Je že križ, nobeden drug ni tega kriv, kot gorski gospod župnik, ki je kmete svargil, kmetje so ga pa ubogali. Saj pravim, ta človek je že marsikateremu štrečno zmešal! — Mokronoški Sokol hira, načelnik mu je sedaj Čampatov študent, pa mislim, da ga ne bo spravil pokoncu. — V Gabrijelih je pa v kaveljnovem gnezdu že 7 klopotcev, jih je že sova iz gnezda vrgla. Radoveden sem, koliko kaveljčkov se bo zleglo. O tem drugič!

Notranjske novice

n Iz Knežaka. Kakor je baje zahtevalo napredno »ljudstvo« odgovor na naš dopis, tako ga zahtevajo odločno naši somišljeniki na zadnji drzni dopis v »Slovenskem Narodu«. Podpisanih je — več Knežanov. Mi pa dobro vemo, da je teh Knežanov prav malo. Govori se, da je šla Škravanka k Cučku, ta pa je odklonil, nato so pa gospod Pirc in kompanija napisali dolgo klobaso zoper knežke klerikalce. Le perite Česnika, kolikor morete, on ostane kar je bil — začetnik in vodja pivških liberalcev. Boli ga le to, da smo ga ob ustanovitvi požarne brambe pogruntali in ljudi o pravem času na njegove prave namene opozorili. Poudarjamo pa še enkrat, da zoper požarno brambo kot tako nimamo ničesar, samo vodstvu ne zaupamo. Res je, da je tudi v Zagorju ustanovil požarno brambo, ker se s tem tako ponaša, ampak tudi le zato, da bi z njeno pomočjo držal pokonci takoimenovano napredno kmečko stranko, po domače — liberalno. Ali se še spominja g. Česnik, kako je prosil gospoda kaplana, naj ne ustanovi posojilnice, češ, da ni potrebna; ko je pa naša stranka ustanovila posojilnico, je brž ustanovil svojo, in to zopet iz političnih vzrokov, menda ne

samo iz — ljubezni do bližnjega. Saj še vemo, kakšne spomine je pustil v Predosljah v političnem, v Zagorju pa — v drugem oziru. Ali bi ne bilo bolj zanimivo, kot potegovati se za Česnikove zasluge, katerih razun za puhli liberalizem nikjer nič ni, podati račune za šolo na Juršičah? Značilne so besede njegove, da je prišel v Knežak pet let prepozno. Da, res prepozno, ampak za liberalno stranko, ker je postalo naše ljudstvo zavedno. Ampak ta baharija, da liberalci v Knežaku napredujejo! Seveda — nazaj! To je tak napredek, kakor če postane kdo iz profesorja — ljudski učitelj. Kajne, g. Pirc? Knežak je bil, kakor znano, soditi po občinskem odboru, vedno liberalen, Česnik je bil liberalen župan, pod katerim se je z njegovo zaslugo razvpilo naše ljudstvo kot najbolj tolovajska druhal, mi pa smo zmagali šele pri dveh volitvah, sedaj pa pravijo, da napredujejo. Seveda, tako kot drugod. Pirc naj pa vpraša kakega svojega učenca, kaj uči krščanski nauk, ker trdi dopisnik, da nekdo ni dobil niti odveze, četudi je dal 200 kron za bandero. Ali misli, da se zakramenti prodajajo? Dotični naj bi ostal tako, kakor je bil takrat, ko je to dobro delo storil. Več o tem ne govorimo. Če pa hoče Pirc zvedeti, kdo se je tepel pri zadnji slavnosti, naj vpraša tistega, ki je bil opraskan. Če trajajo »gasilne« vaje pozno v noč, ali ni to zapravljanje? Na druge čenče ne odgovarjamo, le to nas veseli, da požarna bramba, kakor so sklenili, za procesijo ne bo šla, dokler bo to vodstvo. Tako je prav! Kdor cerkve nikoli od znotraj ne vidi, naj jo še pri procesiji na miru pustil! Sicer pa upamo, da nas gosp. Pirc kmalu zapusti, odhajajoč na slavno mesto Ostrožno brdo, kjer ne bo več zdravil bolnikov na »čudežen« način, kot pri nas, ter nas pozdravi zadnjikrat z avtomobilskim pozdravom: puf, puf!

n Ustje na Vipavskem. Dopisniku »Slovenskega Naroda« le kratek odgovor! Radi Ribnikarja ni tukaj prav nobenega ogorčenja, k večem vlada razburjenje le v dopisnikovi glavi. — Glede volitev tudi ni vse resnica. Grozen terorizem je res bil, pa le na liberalni strani, tako, da niti liberalci niso prav nič ponosni na svojo »zmago«, ampak se je sramujejo! To je bolj Pirova zmaga, še par takih in liberalna stranka bo fuč. Vprašam, kako se je volitev razglasila? Kako je bila sestavljena volilna komisija? Kako in s kakšnimi lažmi se je agitiralo? Kdo je glasovnico vzel? Kdo je ponujal za en glas 10 K? Kdo je ponujal za pijačo, češ bo vse občina plačala? itd. itd. No, odgovorite malo na vse to, vi naprednjaki! Splošno znano je, da liberelec ne mara za cerkev in kar je z njo v zvezi, pred volitvami pa postanejo naenkrat silno pobožni in se bahajo, da bodo zidali novo cerkev in župnišče, napravili nove zvonove, pota itd. S. L. S. se je prvič udeležila volitev in je številno glasov v tukajšnji razupiti občini dokaj častno. Naši možje so dobili v I. razredu 19 glasov, v II. 25 in v III. 53, skupaj 97 glasov, liberalci imajo večine v vseh treh razredih 70 glasov. Pomisliti treba, da je tukaj silno mnogo tujcev, ki volijo na

Ustji in ravno teh 70 glasov večine so liberalci dobili od tujcev. V 1. razredu bi bili naši lahko zmagali, ko bi ne bilo izdajic. Hvala vsem neustrašenim volilcem, hvala tudi vsem izdajicam, se vsaj poznamo! Na svidenje drugič!

n Žiri. Načrt za veliki oltar nove župne cerkve je v splošnem že napravljen. V delu so le še podrobnosti, ki bodo v najkrajšem času dogotovljene, tako da bo 17. novembra — na dan birne in praznovanja sv. Martina, farnega patrona — nova cerkev lahko posvečena. Seveda ni upati, da bo ves oltar dodelan, pač pa najpotrebnejše za posvečenje. Načrt je izdelal dunajski arhitekt c. k. stavbni svetnik Anton Weber. Tako bo delo, ki je vsled smrti prejšnjega župnika, nekaj zaostalo, kmalu zopet oživel in žirovska cerkev, veličastna že po sami stavbi, bo dobila v doglednem času tudi taki zidavi primerno notranjščino. Predno se bo delo oddalo, si bo moral seveda vsakdo ogledati podrobnosti celotnega načrta in razne stavljenе pogoje, če bo kos obsežnemu in umetnemu delu. — Pa tudi stara cerkev nam je še v spominu. »Straši v njej!« so začeli govoriti, ko se je videla sempatje ponoči luč v stari stavbi. Previdni pa so se bali, da bi ne uganjal kak nepridiprav nerednosti v cerkvi. No, nazadnje se je pokazalo, da odseva luč iz sosednje hiše v oknih stare cerkve na tak način, kot da bi gorela luč v sredi cerkve. Ljudje, ki so se bali strahov, so si sedaj gotovo oddahnili.

Društveni vestnik

NAPOVEDANE PRIREDITVE:

Moravče. Kamniško okrožje Orlo priredi v nedeljo, dne 2. junija, orlovsko slavnost v Moravčah s sledečim sporedom 1. Ob 8. uri zjutraj na Trzinu sprejem bratov Orlov, ki pridejo z vlakom iz Ljubljane, Vač itd. 2. Ob četrta na deset pozdrav in sprejem Orlov kamniškega okrožja s slavno kamniško godbo na čelu pred Ljudskim domom. 3. Ob 10. uri sveta maša. 4. Po sveti maši odhod po Moravčah. 5. Ob 12. uri skupno kosilo. 6. Ob pol štirih javna telovadba pri Martinku v Moravčah. Vstopnina za sedeže 60 vin., stojišča 30 vin. 7. Po telovadni veselici pri Štornku, srečelov in drugo. — K obilni udeležbi vabl odbor.

Velika ljudska slavnost na Rakeku ob priliki blagoslovljenja novega društvenega doma se bo vršila v nedeljo, dne 9. junija, popoldne, in sicer ob vsakem vremenu. Spored: 1. Ob tri četrt na tri (po prihodu vlaka od Ljubljane) sprejem in obhod skozi vas do Doma. 2. Pred društvenim Domom (ob neugodnem vremenu pa v Domu) kratek nagovor in blagoslovljenje Doma. 3. Takoj na to ravno tam pete litanije ob spremljevanju godbe. 4. Javen ljudski shod pod milim nebom (oziroma v Domu). 5. Javna telovadba Orlov. 6. Ljudska veselica. — Pri vsej slavnosti bo sodelovala vrla orlovska godba od D. M. v Polju. Za Orle, ki bodo nastopili pri javni telovadbi, bo od 1. do 2. ure skušnja; dotični naj dojdejo pravočasno poprej. Cenjena društva se vabijo, da

se javnega obhoda udeležijo z društvenimi znaki in po možnosti tudi z zastavo. P. n. občinstvo se uljudno vabi k obilni udeležbi. — Cerknjsko okrožje Orlov.

Občni zbor Slov. katol. družstva na Lokvici se vrši dne 2. junija ob 9. uri popoldne v društveni sobi na Gor. Lokvici. Popoldne društvena veselica s sledečim sporedom: 1. »Kmet Herods, burka v dveh dejanjih. 2. Tamburanje. 3. »Jeza nad petelinom«. 4. Petje. 5. Prosta zabava.

Žellmije. Tukajšnja dekliška Marijina družba obhaja dne 2. junija, na praznik presv. Trojice, desetletnico svojega obstanka. Ob tej priliki boe tudi blagoslovljenje nove zastave, katero bo izvršil mil. gospod stolni dekan Kolar. Sprejem Marijinih družb je ob dveh popoldne; pričetek v cerkvi ob pol treh. — K tej slovesnosti se uljudno vabite dekliške Marijine družbe iz sosednjih župnij.

Ženski odsek katol. izobraževalnega društva Žiri - Dobračvo priredi dne 2. junija t. l. v Domu veselico z igro »Naša krič in drugim zanimivim sporedom. Začetek ob 8. uri zvečer.

Spodnjeidrijski Orli Uljudno vabimo vse naše somišljenike in prijatelje k veselici, ki jo priredi naš telovadni odsek v nedeljo, 2. junija, ob pol štirih popoldne v prostorih gosp. A. Svetličiča z zanimivim sporedom. Vstopnina za osebo 20 vin. Prostovoljni prispevki v korist odseka se hvaležno sprejmejo. K zanimivi igri in mnogobrojni udeležbi vabl telovadni odsek Orel.

Ajdovec pri Žužemberku. Tukajšnje pevsko in izobraževalno društvo »Škrjanček« je po daljšem odmoru zopet priredilo v nedeljo, 5. maja, veselico, ki je uspela prav dobro. Ženski zbor je zapel prav dovršeno novo skladbo tukajšnjega g. organista Al. Puclja »Izgubljeni cveti«. Moški zbor je zapel prav pohvalno štiri pesmi. Igra »Repoštev« se je izvajala dovolj dobro. Posebno so ugajali mali pritlikavčki, ki so kaj vestno izpolnjevali svoje dolžnosti. Prireditve so posetili osobito gostje iz Žužemberka, Dobernič in Dvora v zelo obilnem številu. — Prihodno nedeljo, 2. junija t. l. (na žegnane) priredi »Škrjanček« veselico na prostem, pod kozolcem g. Josipa Legana z zelo izbranim sporedom. Igralo se bo »Zdaj gre sem, zdaj tja« in »Kmet in fotograf«. Mešani zbor bo zapel par narodnih pesmic, ženski zbor ponovi »Izgubljeni cveti«, moški zbor zapoje »Planinska roža«, »Slovenac i Hrvat« in »Na straž«. Kdor želi razvedrila in zabave, naj pride v nedeljo, 2. junija, v Ajdovec!

Vrhnika. Katol. slov. izobraževalno društvo (Orel, Bogomila) in Katol. društvo rokodelskih pomočnikov prirede v nedeljo, 2. junija, ob ugodnem vremenu skupen pešizlet v Borovnico. Zbirališče pred »Društvenim domom«. Odhod točno ob pol dveh popoldne. Zanesljivo naj pridejo zlasti vsi Orli vrhniške fare, ker se bomo ob izletu tudi fotografirali. Takoj po prihodu v Borovnico je v ondotnem »Društvenem domu« orlovski shod in seja vrhniškega okrožja, na kateri se imamo pogovoriti o letošnji podvezitvi prireditvi, ki bo dne 30. junija na Vrhniku. Na shodu govori brat dr. Jure Adlešič iz Ljubljane. Ker bo ta pešizlet gotovo združen z neprisljano zabavo, naj se ga člani in članice kakor tudi prijatelji naših društev v obilnem številu udeležijo.

Občni zbor žvinorejske zadruge za občini Zmneč in Škofja Loka bo v nedeljo, 9. junija, popoldne ob 10. uri v prostorih gospoda načelnika M. Pečnika v Bodovljah št. 1. Vabljuje se vsi člani, pa tudi drugi, ki se zanimajo za žvinorejo. — Načelstvo.

POROČILA O PRIREDITVAH:

Mladinski tabor šentpeterskega orlovskega okrožja se je 19. maja nad vse pričakovano obnesel. Ljubljanska okolica je pokazala, da tu niso tla za liberalizem, ne za socialno demokracijo. Okrog 160 uniformiranih Orlov se je zbralo na tem taboru, da jasno izpovedo svoje versko prepričanje, da si iznova prisegeljo zvestobo in prijateljstvo. Vasi Jarše,

Obrije, Smartno in Hrastje so bile okrašene z zastavami, sploh je bil sprejem od strani vaščanov najlepši, za kar naj sprejmo najsrčnejšo zahvalo. Nasprotniki so se poskrili, ker niso mogli prenesti te lepe manifestacije naše katoliške organizacije. Mnogim je odprlo oči, kje imajo iskati prijateljev in zato se bodo naše vrste pomnožile. Na taboru v Jaršah nas je pozdravil domačin g. poslanec Dimnik in predsednik Zveze Orlov brat dr. Lovro Poganič nam je v lepih besedah očrtal cilje orlovske organizacije; na taboru v Smartnem nas je pozdravil g. gerent Oražem, za njim je g. državni in deželni poslanec dr. Krek razložil veliki pomen organizacije v ljubljanski okolici, kamor sili liberalizem s svojimi pogubnimi idejami. Pri sv. maši je svirala orlovska godba iz D. M. v Polju. Tabor je zaključil predsednik okrožja preč, gosp. župnik Janko Petrič z zahvalo na vse udeležence. Popoldne so se Orli udeležili šmarnc; po šmarncih se je razvila prijetna zabava, ki je prinesla 448 K 16 vin. čistega dobička za pogorelce v Tomačevem, za kar imajo velike zasluge dekliški odseki iz Smartnega, Most in Ljubljane in darovatelji lepih dobitkov. Veseli moramo biti tega dneva, ki je bil praznik krščansko mislečim mladine v ljubljanski okolici.

Dobrníč. Naj spregovorim nekoliko več o novi igri »Jurij Kozjak«, ker bo gotovo zanimalo še tudi druga bratska društva. Dejanje, ki se vrši v Jurčičevi povesti »Jurij Kozjak«, se odigrava v naši župniji. Kozješki grad je sedaj seveda že razvalina. Povest je torej naše ljudi jako zanimala. Razumemotorej, da je hotelo videti igro tudi na odru. Naprosili smo zaradi tega jako nadarjenega tuk. rojaka J. B., da bi nam povest priredil za naš oder. Kakor je kritika pokazala, se mu je to zadosti dobro posrečilo. Nekateri prizori so v resnici izvrstni: pri drugih bi bilo želeli še nekatere izpremembe — in bi bila igra prav izvrstna. Igra je prirejena za samooško vlogo; nastopi najmanj 20 oseb; na večjih odrih naj bi se vzelo več oseb. Igra se tudi lahko na manjših odrih; ne zahteva preveč drage kostume in ne prevelike scenerije. — Igrali smo jo dvakrat, obakrat ob natlačeno polni dvorani; drugič nas je počastilo obilo prijateljev in gostov iz sosednjih župnij, celo tam od Mirne. Vloge so bile prav dobro razdeljene; posebno glavne vloge so bile v prav spretnih rokah. Igravce je vzel na papir fotograf, da bo spomin na to prireditve bolj trajen. — Če bi morda želeli še kje prirediti »Jurja Kozjaka«, naj se obrnejo za natančnejše podatke na tuk. izobraž. društvo!

Žužemberk. V nedeljo, dne 19. maja po popoldanski službi božji je izobraževalno društvo napravilo zabavno prireditve, obsegajočo dvojno godbo — na pihala in tamburanje ter šaljivo predstavo »Občinski teptek«. Godbene točke so se vse lepo obnesle. Posebno je ugajalo tamburanje slovenskih narodnih pesmi: »Na vasic«, ki so za tamburanje od M. Bajuka prirejene izšle pred nedavnim. Kar se tiče pihalne godbe, se mora priznati marljivost muzikantov, da so po tako kratkem presledku od svojega prvega nastopa mogli zopet nastopiti z novo koračnico »Castraldo-Marsche«. Da so to pot že tudi bolj sigurno nastopili, je umerno. — Predstava »Občinski teptek« se je v prvem in drugem dejanju izvršila prav dobro; šepati pa je začelo v tretjem dejanju, ker je bil nekatere igralce spomin zapustil, tako da je šepatelec imel zelo važno vlogo. Drugače je pa ta igra, polna izvrstnega humorja — vzbudila mnogo zabave in smeha. Stavi pa tudi zelo velike zahteve na igralce. Kar se tiče udeležbe, je treba pohvalno omeniti, da sta se zlasti sosednji fari Ajdovec in Dobrníč s prav častnim številom udeležencev odlikovali.

Komenda, 20. maja 1912. Lep dan bil je za naše Katol. slov. izobr. društvo preteklo nedeljo, dne 19. t. m. Priredila se je igra »Deseti brate in naš mešani pevski zbor je pod vodstvom g. nadučitelja Krmeljja prvič polnoštevilno nastopil. Pohvalno omenjamo pevke

Vaše zdravje

dosežete! Vaša slabost in bolečine izginejo. Vaše oči, živci, mišice, kite se ojačijo. Vaše spanje postane zdravo. Vaša dobro počutnost se zopet vrne, ako vporabljate pristni Feller-jev fluid s znamko „Elsafluid“. Dvanajstotnica za poskušnjo 5 kron franko. Izdeluje le lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsatrg 16 (Hrvatsko). 3191

in pevce, ki so z Gregorčičevo: »Nazaj v plininski raj« pokazali, da je težka umetna pesem tudi med nami mogoča. In kaj naj rečemo o igri sami? — Igralo se je razen malih izjem tako izvrstno, da smemo nedeljsko igro staviti na vrhunec vseh dosedanjih. Naši vrli igralci in igralke so pač pokazali, kaj zamore vztrajnost ter resna volja za dobro stvar. Zato pa le krepko naprej za izobrazbo in pošteno zabavo do novih lavoric. Dvorana je bila nabitno polna, počastili so nas vrli sosede od vseh štirih vetrov. Mnogi pozneje došli niso dobili prostora. Da se občini želji vstreže, ponavljala se bode igra »Deseti brat« na binkoštni ponedeljek, dne 27. t. m.

Dob. Na Binkoštno nedeljo so se zopet enkrat postavili naši fantje. Moški zbor je zapel par lepjih in priljubljenih pesmi, tamburaški zbor pa je pokazal svojo izurjenost v venčku narodnih pesmi. Krasno so igrali fantje zaloigro »Izgubljeni sin«, burko »Peter in avtomat« je pa pripravila gledavcem prav obilo neprisiljene zabave. Za igro »Izgubljeni sin« so nam naši prijatelji v Domžalah posodili krasno obleko, za kar jim izrekamo najsrčnejšo zahvalo. — Hranilnica in posojilnica ima v nedeljo, dne 9. junija, občini zbor v kaplaniji.

Z Rake. Veselica, katero je priredila šolska mladina v nedeljo, dne 12. maja, popoldne na šolskem vrtu, je izvrstno uspela. Kljub vladajočemu vetru so naši mali igralci nemoteno vršili precizno svoje vloge, katere so bile zelo primerno razdeljene. Sploh je imela cela veselica najlepši vtis na občinstvo, katerega je bilo ogromno število. Hvala vsem, ki se trudijo in kaj žrtvujejo za našo mladino — našo bodočnost!

Dobre knjige.

Nov molitvenik za Marijine družbe je izdalo škofijsko vodstvo Marijinih družb zato, da se vpelje enotnost v vse Marijine družbe. Tako bodo imeli člani molitvenik, ki zadošča za vse potrebe, ker obsega pravilnik, obrednik in molitvenik v eni knjigi; molitvenik je tako popoln, da bo služil celo onim, ki ni vpisan v Marijino družbo kot navaden molitvenik. Molitvenik je zelo lep, majhen in priročen, pri vsem tem je pa knjižica po vsebini vendar zelo obširna in ima nizko ceno 1 K 50 v za v platno vezan izvod, z zlato obrezo 2 K 30 v, v finem šagrinu pa 2 K 80 v. — Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

100 Praeludia organi je naslov zvezku, ki ga je izdal stolni regens chori g. Stanko Premrl, založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani, cena 3 K 80 v, po pošti 20 v več. Preludije so daljše in krajše; nekatere so prikladne za vstop ali konec božje službe; večina služi za medigre. Izdaja je priročna, ker ležeča, papir lep in trden, tisek izredno krasen, napak nobenih. Igre bodo šle po celem svetu, priporoča jih tehtna vsebina.

Staršem in vzgojiteljem. Navajajte otroke, da bodo hodili pogostoma k sv. obhajilu. Spisal o. Julij Lintelo D. J. Cena 25 vin., 20 izv. in več po 20 vin. Založila »Katoliška Bukvarna«.

Knjižica ima namen, da bi starše in vzgojitelje poučila o želji sv. očeta in jih pridobila in navdušila za to, da bi vzgojili nov red, ki bi si s pogostim prejemanjem sv. obhajila ohranil vedno nadnaravno življenje milosti božje. V resnici, želeli bi bilo, da jo dobe v roke vsi vzgojitelji, vsi slovenski starši!

Carl Kronsteiner-jeve trpežne, apnene façadne barve

postavno zavarovane
v 50 vrstah od 24 v kg naprej.
Ze desetletja dobro preizkušene in so prekosile vsa ponarejanja. — Edino sredstvo za pleskanje za façade, ki so bile že pobarvane. 1296

Email-façadne barve, ki se ne odlukajo ob prvi potezi, torej nepotrebno pleskanje z drugo barvo, trde kot email, vporabne pomešane samo z mrzlo vodo. Antiseptičke, proste strupa, luknjičave. Idealni plesk za notranje prostore, še nepobarvane façade, lesene zgradbe: kot kolibe, paviljone, ograje itd. Dobiva se v vseh vrstah, stroški za m² 5 vin. Cenik in prospekte zastoj in poštne prosto.

CARL KRONSTEINER, Domaj III., Hauptstrasse 120
Zaloga: **Brata Eberl, Ljubljana.**

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Praga, 22. maja: 15, 54, 5, 70, 51.
Gradec, 25. maja: 11, 53, 62, 51, 46.
Dunaj, 25. maja. 2, 32, 19, 66, 82.

Mirno lahko spite!

Če ste namočili perilo čez noč s pralnim izvlečkom »Ženska hvala«, izloči se vsa nesnaga sama od sebe, brzo in temeljito. Hitro in lahko se opere perilo potem z milom »Schicht« znamka »Jelen«, da postane bleščeče belo, kajti pralni izvleček »Ženska hvala« in milo »Schicht« belita perilo kakor solnce.

SKRIVALNICA.

Kje je mlinarjeva hči?

Pomanjkljiva prebava je vzrok zelo mnogih bolezni. Za vedno uravno prebavljanja služi **dr. Rose balzam** iz lekarne **B. Fragnerja**, c. kr. dvornega založnika v Pragi. Dobi se v vsaki lekarni. — Glej oglas!

MOJA STARA

izkušnja me učil, da moram za nego kože rabiti le Steckenperd lilijno mlečno milo Bergmanna & Co., Tešin ob Labi. Komad po 80 vin. se dobiva povsod. 442/II/12

Tržne cene

za 100 kg.

Ljubljana, 28. maja 1912.

Deželni pridelki:	Cena		Zivina, meso	Cena	
	K	v		K	v
Pšenica	24	15	živna vaga:		
Rž	22	—			
Ajda	32	60	Goveda pitana	90	—
Ječmen	19	50	Teleta težka	113	—
Oves	32	—	Teleta mala	106	—
Proso belo	34	50	Prasici	132	—
Proso rumeno	18	50	Koščuni	106	—
Koruzna stara	21	90			
Koruzna nova	—	—	Kuretina in drugo:		
Leča	26	—	Maslo kuhano od		
Grah	28	30	K 200— do	280	—
Laneno seme	43	40	Maslo surovo od		
Graščica	22	—	K 290— do	320	—
Domaja detelja	—	—	Sianina sveža (speh)	164	—
Fizol Ribničar	40	—	K 290— do	174	—
Fizol Prepelčar	38	50	Sianina prekajena	108	—
Fizol Mandalon	38	—	Mast svinjska	94	—
Cebula	17	60	Loj	7	—
Krompir	11	50	Jajca 100 komadov	1	40
Zelje sveže	—	—	Pišanci	—	85
Zelje kislo brez			Golobi	3	—
soda	—	—	Raca	6	—
Repa gorenjska	118	—	Gos	—	—
Repa sveža	—	—			
Repa kisla brez			Kolonijalno hlago		
soda	—	—	na dobelo:		
Brinje	28	50	Riž Rangon od		
Kumna	75	—	K 28— do	40	—
Orehi	50	—	Kava Santos od		
Gobe suhe	—	—	K 278— do	295	—
Ježice	—	—	Sladkor	97	50
Želod	—	—	Petrolej	35	50
Smrekovi storži	—	—			
Seno	4	60			
Slama	3	30			
Stelja	2	30			

Gospodarska zveza v Ljubljani.

Zaloga kave, riža, sladkorja itd.

Priporoča se trgovcem na deželi.

Prodaja semenski fižol, ribenčan, prepelčar in mandalon.

Zaloga cementa umetnih gnojil in krmil.

Marijinim družbam naznanjamo, da se bo dobilo

Najnovejše vodilo

od 20. maja naprej v vezavah po 1 K in 1-50 K. Pravilnik in obrednik sta nespremenjeno ponatisnjena iz „Novega vodila“. V tretjem in četrtem delu pa Marijin apostol Grinjon uči, kako se pride k Mariji, in kako moli tisti, ki je postal Marijin. Družbenica, ki še ni prebrala Grinjonovih vabil v Marijino družbo, naj si gotovo omisli „Najnovejše vodilo“. Vseč ji bo tudi najmodernejša oblika nove knjižice. — Mladiška vodila se dobe še po 60 h. — Dekliška pa ne več. Pač pa se skup vezana z debelotisknim molitvenikom. — „Hič Brezmadežne“ je v zadnjih izvodih v prodajalni „Ničman“.

Pomočnika in vajenca

za kleparsko obrt, z vso oskrbo sprejme takoj Vinko Belec v Kranju stavbeni in galanterijski klepar. 1671

27 letno dekle

zanesljiva in varčna, z dobrimi spričevall, si želi službo v župnišče na deželo ali na večje posestvo na deželi. Naslov pove Uprav. „Domoljuba“, pod št. 1669 (znamka za odgovor). 1669

Pridna kmečka

zakonska dvojica

brez otrok, se sprejme proti dobri plači in oskrbi za neko manjšo kmetijo na Koroškem. Žena mora biti dobro vešča molže. Potrebna so dobra priporočila. Ponudbe pod 1687 na upravo lista »Domoljuba«. 1687

Najcenejši nakup

sukna, ženskega blaga, najboljših šifonov, cvilha razne vrste odej in prtov itd. si vsakdo nabavi, kdor se obrne na domačo manufakturno trgovino I. Kostevc, Ljubljana, Sv. Petra cesta 4.

Vzorci pošljem poštine prosto. 3579

Prodajam krasno posestvo

oddaljeno 25 minut od postaje Žihpolje (Maria Rain) in 15 minut od farne cerkve in šole Žihpolje, obsegajoče okoli 65 oralov travnikov, njiv in gozda, vse skupaj. Hiša in hlevi vse v dobrem stanju. Redi se do 20 glav živine. Cena po dogovoru. Natančno se poizve pri lastniku Mihaelu Jenna, št. Urh. p. Žihpolje p. Celovcu, Koroško.

Najboljša in najcenejša potrežba za drogerije, kemikalije, medicinska zelišča, tudi po Kneippu, ribje olje, toaletno prodmeto, fotografske aparate in potrežbine, sredstva za desinfekcijo. Velika zaloga najfinjšega konjaka in ruma. 3726

Oblastveno koncesirana oddaja strupov.

Za živinorejce: posebno priporočljivo: grenka sol, dvojna sol, solum, cecjan, kolmož, krmilno apno itd. — Vnanja naročila se izvršujejo točno in solidno.

Drogerija Anton Kanc,

Ljubljana, Židovska ulica št. 1.

Kupuje po najvišji ceni razna zelišča (rože), cvetje, koronine, semena, skorje itd. Ceniki zastojni.

Za šivilje

„Priniski ceni“ Žargi

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 5.

Dobi se največja izbira in vse po priznani najnižjih cenah in najsolidnejši potrežbi,

500 kron

Vam plačam, ako Vaših kurjih oces, bradavic in trde kože tekem 3 dni brez bolečin ne odpravi moj uničevalce korenin Hla-mazilo. Cena lončku z jamstvenim pismom 1 krono. 172

Kemeny, (Kaschau) I.

Postni predal 12/161, Ogrsko.

Naročajte, Slovenca!

Proda se iz proste roke hiša z zemljiščem za dve glavi živine. Zraven tudi nekaj gojzda. Več se izve pri lastnici 1657 Jeri Kaštrun v Puštalu št. 18 pri škojji Loki.

Fino semensko ajdo

francosko (japonsko) in tuzemsko najbolje vrste 1154 ima za oddati

Vilh. Steinherz, Ljubljana
Dunajska cesta. Mathianova hiša

Za rim. kat. župni urad mesta Varaždina se išče izurjen

Kuhar.

Nastop takoj. Plača po pogodbi in sposobnost. Ponudbe naj se pošiljajo naravnost na župni urad v Varaždinu ali pa na upravo »Domoljuba v Ljubljani. 1672

1686

Zahtevajte

vselej izrecno le tokom 19 let najbolj preizkušeno

„Barthel“-ovo klajno apno.

Ponaredbe zavrnite!

Dobiva se pri vseh trgovcih; kjer ne, pišite naravnost

Mihaelu Barthel & Co., Dunaj X/1 Steccardsburgg. 44

5 kg 2 K z Dunaja, 50 kg 11 K iz Ljubljane ali Maribora

Dopisuje se slovensko!

Varstvo proti požarom!

Ako hočete mirno spati, krijte strehe z asbestnim škrljem

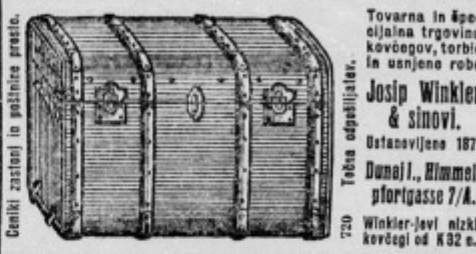
„ZENIT“

ki je štirikrat lažji od opeke, zelo ličen in ne drag.

ZAJEC & HORN, betonsko podjetje, Ljubljana.

Kovčegi Winkler

Najboljša svetovna znamka! Lični! Trpožni! Čeno brez konkurence!

Čeniki zastojni in pešitve presle.

Tovarna in spocialna trgovina kovčegov, torbic in usnjene robe

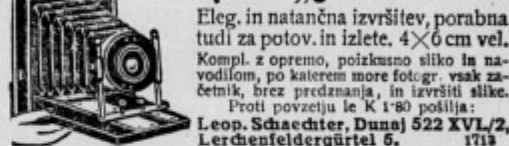
Josip Winkler & sinovi.

Ostanovljeno 1876

Dunaj I., Himmelportgasse 7/A.

720 Winkler-Jovi nizki kovčegi od K 32 n.

Le K 1'80 najnovejši amerik. fotogr. aparat „Picollo“.

Eleg. in natančna izvršitev, porabna tudi za potov. in izlete. 4x6 cm vel.

Kompl. z opremo, poizkusno sliko in navodilom, po katerem more fotogr. vsak začeti, brez predznanja, in izvršiti slike.

Proti povzetju le K 1'80 pošilja:

Leop. Schaechter, Dunaj 522 XVI./2, Lerchenfeldergürtel 5. 1713

Kupi se dobro ohranjena stabilna

parna lokomobila 20-25 HP

ponudbe pod »Parna lokomobila 1707« na upravo »Domoljuba«. 1707

Slabotni moški in ženske

kakor tudi v svojem razvoju zaostali otroci se morajo okrepiti, odporna sila njihovega živčevja se mora povečati. V dosego tega namena je največje važnosti, da se da organizmu zadosti redilnih snovi.

Kralj redilnih snovi je Nutrigen, v katerem so združene glasovne uradne kemične analize najboljše redilne snovi. To svojstvo, prijeten okus in lahka prebava ga je naredila svetovno znanega.

Nutrigen ni nobeno zdravilo in nobeno razdražljivo sredstvo, ki bi povzročalo kake neprijetne posledice, ampak sestoji iz popolnoma neškodljivih kemično čistih redilnih snovi. Cena Nutriřena je nenavadno nizka: 1 škatljica 4 krono, 3 škatljice 10 kron. Pošiljatev po povzetju ali pa predplačilu. Sviri se pred ponarejanji. Vsaki pošiljati se priloži popolnoma zastojni vporabno navodilo, ki vsebuje glavna načela koristne prehranitve. — Na željo pošljemo zastojni in poštine prosto vporabno navodilo življenskega sredstva Nutriřena.

Nutrigen-podjetje, Budimpešta VII., Elisabethring 16, oddelek 170.

CLIMAX motori na petrolej

Najcenejši obrat.

Komanditna družba
Bachrich & Co.
tovarna za motorje
DUNAJ XIX°,
Heiligenstädterstr. 83/1e.

Najstarejša Specialna tovarna monarhijo za dvotaktno motorje na surovo olje.

Zavod sv. Marte

v Trstu, ulica S. Francesco d'Assisi 15, I. nadstr.

sprejema brezposelna dekleta pod streho in posreduje službe.

Rafaelov odsek Marijine družbe sprejema dekleta na kolodvoru in jih vodi v zavod. — Zavod vzdržuje in nadzoruje zveza „Marijin dom“.

Pazite na sledeče vrstice.

Vaš poklic

Vas sili, da mnogo sedite.

Vi trpite na zaprtju.

Preizkušeno in izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih zeli skrbno pripravljeno, tek zbujačo in prebavilno pospešujočo in lahko odvajajočo domačo zdravilo ki ublaži in odstrani znane nasleške nezmernosti, slabe diete, prehlajenja in zoprnega zaprtja, n. pr. gorečico, napenjanje, nezmerne tvorbe kislin ter krče je dr. Rose balzam za želodec iz lekarn B. Fragnerja v Prahi.

SVARILO! Vsi deli embalaže imajo postavno deponovano varst. znamko

GLAVNA ZALOGA: LEKARNA

B. FRAGNER-ja, o. in kr. dver. dobavitelja,

„Pri črnem orlu“, PRAGA, Mala strana 203,

Po pošti se razpošilja vsak dan.

vogal Nerudove ulice.

3110

Cela stekl. 2 K, pol stekl. 1 K. Proti naprej vpošilj. K 1 50 se pošlje mala steklenica, za K 2 80 velika steklenica, za K 4 70 2 veliki steklenici za K 8 — 4 velike steklenice za K 22 — 14 vel. steklenic poštnine prosto na vse postaje avstr.-ogr. monarhije.

Zaloga v lekarnah avstr.-ogr. — V Ljubljani: Rih. Sušnik, Dr. G. Piccoli, Jos. Čizmar.

Potniki v Ameriko

kateri želijo dobro, poceni in zanesljivo potovati, naj se obrnejo na

Simona Kmetetz-a

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 26.

Vsa pojasnila se dobe brezplačno.

Lepa kmetija z gostilno

tri do štiri minute od železniške postaje Kotmaravas, pošta Vetrinj pri Celovcu, poslopja in zemljišča ob glavni cesti, se proda pod ugodnimi pogoji. Sveta je nad 40 oralov, lesa za posekanje za 8000 K. Poslopja vsa zidana in obokana. Gostilna novozidana 1906, hiša in hlevi 1887. Hlevi betonirani. Voda napeljana v kuhinjo in hleve. Mleko se prodaja v Celovcu po 26—30 v, na domu po 22 vin. Pri posestvu je veliko peska za cementno opeko in ribnik. Sadonosnik z veliko lepoga sadja. Stroji na gepelj. Gostilna zelo dobro vpeljana radi bližine mesta. V Celovcu je pešhoda 1 uro, z železnico četrtr ure. Proda se vse skupaj ali tudi posamič. Cena in vsi drugi pogoji se izvedo pri lastniku **Jakobu Hafner-ju** p. d. Vrtnigu, vas Illovje, pošta Vetrinj pri Celovcu. 1552

SUKNO

loden in modno blago za gospode, in dame tovarna sukna

KAREL KOCIAN v Humpolcu, Češko. Vzorec-franko. Tovarn. cene.

535

Adolf Hauptmann-a nasled. A. ZANKL SINOVI

tvornica barv, lakov in firnežev

priporoča: 214

oljnate, suhe, emajlne in fasadne barve, firnež kranjski, laži, mavec (Gyps) olje za podo in stroje, karbolinaj, čopiči itd.

Naslov zadostuje: **A. Zankl sinovi, Ljubljana.** Cenik zastoj.

Najboljša češka tvrdka.

Ceno posteljno perje!

1 kg sivoga, dobrega akubljenege 2 K; boljšege 2 K 40; prima polbelega 2 K 80; belega 4 K; belega puha 5 K 10; 1 kg izredno finega, snežnobelega, akubljenege 6 K 40; 8 K; 1 kg puha 6 K, 7 K; belega puha 10 K; najfinjši prani puh 12 K. — Pri 5 kg se pošlje franko.

Dovršene napolnjene postelje

iz zelo gostega rdečega, modrega, belega ali rumenega nanking-blaga, 1 perlica 150 cm dolga, 120 cm široka z 2 blazinama, vsaka 80 cm dolga, 60 cm široka, napolnjena z novim, sivim, zelo trpežnim, pulkastim posteljinim perjem 16 K; s polsuhom 20 K; s puhom 24 K; posamezne perlice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; blazine 3 K, 3 K 50, 4 K; perlice 200 cm dolge, 140 cm široke, K 13, 14 K 70, 17 K 80; 21 K; Blazine 90 cm dolge, 70 cm široke, 4 K 50, 5 K 20, 5 K 70; spodnje perlice iz močnega, pasatega gradla, 150 cm dolge, 110 cm široke, 12 K 80, 14 K 80. Pošilja proti povzetju od K 12 višje franko. Zamena dovoljena, za nepovratno denar nazaj.

Cenik zastoj in franko.

2410

S. BENISCH, v Dešenici štev. 71, Češko.

V boju proti alkoholu so brezalkoholne šumeče limonade

ki se pripravijo z

Maršnerjevimi šumečimi limonadnimi bonboni

najbolj preiskavano sredstvo. Samo pravi, če je s to varstveno znamko

katera ima tudi vsaka vrčlica, kakor tudi vsaka pastila. Vsakotdnevna poraba več kot 60.000.000 kosov.

Edina izdelovalnica:

Prva češka akcijska družba za oriental. sladkorne in čokoladne izdelke, Kralj. Vinohrady, Dunaj VI., Theobaldgasse 4

Daje po

4³/₄ %

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg 19

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Kongresni trg 19

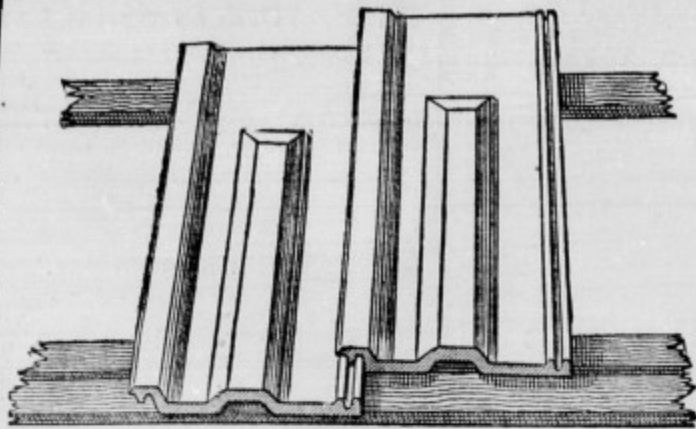
sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje - po 4³/₄ % brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od vsakih vložnih 100 K čistih 4 K 75 v na leto. Rentni davek plačuje društvo samo. Daje tudi svojim članom predujme na osebni kredit, vračljive v 7 in pol letih (90 mesecih ali 390 tednih) v tedenskih, oziroma mesečnih obrokih, kakor tudi posojila na zadolžnice in menjice.

Dr. Fr. Dolšak l. r., zdravnik v Ljubljani, podpredsednik,

Prelat A. Kalan l. r., predsednik.

Kanonik I. Sušnik l. r., podpredsednik.

2355

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

tovarna zarezanih strešnikov ponudi v vsaki poljubni množini patent. dvojno zarezani

strešnik-zakrivač

s poševno obrezo in priveznim nastavkom „sistem Marzola“

Brez odprtih navzgor!

Streha popolnoma varna pred nevihtami!

Najpreprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanosti.

Na željo pošljemo takoj vzorce in popis.

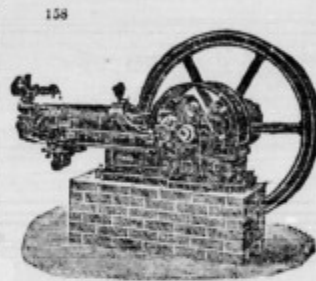
814

Spretni zastopniki se iščejo.

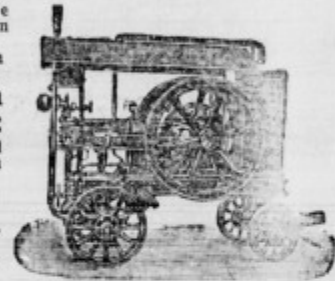
ZNAMKA
Posteljno perje
znanka Avstrija priporočajo najbolje
5 kg K 9.60, boljše K 12.—, belo K 18.—, snežnobelo K 20.—, K 36.—, najfinejše K 42.— K 48.—, naredi polne in najlažje postelje, zato velike pernice z dvema blazinama od 16 K naprej. Dobiva se le

AUSTRIA

D. Schnurmacher, Taus 246 Češko
Vzorci in cenik tudi za narejene postelje zastoni. Pošilja poštnine in carine prosto po povzetju.

Motorji. Motorji na surovo olje in z močnim pritiskom od 16 do 30 HP. Obratni stroški 1-1½ vinarja na uro za konjsko silo.
Ležeči ali stoječi motorji na bencin, petrolin ali bencol: od 1-50 HP, kakor tudi lokomobili od 2-20 HP. Obratni stroški 5-6 vinarjev na uro za konjsko silo.
L. WARCHALOWSKI
Dunsj, III., Paulusgasse 3. — Budapešta, VI., Váci-körút 37.
Ugodni plačilni pogoji. — Ceniki in obiski odjemalcev zastoni.

Kesal
se je dosedaj še vsak kd je kupil uro, zlatino in srebrnino, predno je videl velezanimivi in bogato ilustrovani cenik

H. SUTTNERJA
v Ljubljani, Mestni trg, 25.
ker se je moral prepričati, da se dobi tam res dobro trpežno in okusno blago po nizki cenil. Zahtevajte toraj predno se odločite za kak nakup cenik, ki se Vam dopošlje takoj, poštnine prosto.

Birmanska darila

se dobijo najboljša, najlepša in najcenejša pri svetovno znani razpošiljalni trgovini

H. Suttner, Ljubljana št. 1

Mestni trg šte. 25. Zahtevajte cenik!

Zastoni
dobl vsakdo
H. Suttnerjev
velezanimivi in bogato ilustrovani cenik za ure, zlatino in srebrnino, kdor žrtvuje
5 vinarjev
za dopisnico na trdko
H. Suttner
v Ljubljani, Mestni trg, 25.
Predno se odločite za nakup ur, zlatnine in srebrnine zahtevajte cenik.

Št. 803. Jeklena ali nikelnasta cilindrem., trpežnim kolesjem, K 7.90

Št. 804. Srebrna cilindrem., močni srebrni pokrovi, trpežno kolesje, K 9.50

Št. 865. Nikelnasta verižica z lepim obesek, K 1.—
Št. 865. Srebrna verižica, 15 gramov, K 2.20
Št. 865. Srebrna verižica, 30 gramov, K 4.40
Št. 851. Srebrna verižica, 50 gramov, K 6.—
Št. 878. Amerikanska double zлата z lepim obeskom, K 7.70

Št. 409. K 9.40

Št. 698. K 5.50

Št. 713. K 8.—

Št. 713. Nikelnasta cil.-rem., Frappe trpežno kolesje na 6 kamnov K 8.—
Št. 409. Jeklnaka nekoliko večja z dvojnatinim pokrovom K 9.40
Št. 698. Nikelnasta cil.-rem., s trpežnim kolesjem K 5.50

Št. 1092. Srebro z lepim kamnom K 1.10
Št. 1085. Zlato na srebro K 2.40
Št. 1085. 14 karat zlato K 6.30
Št. 1087. Zlato na srebro s plavin kamnom K 2.40
14 karat zlato K 5.80

Št. 1012. Srček, zlato na srebro z lepim kamnom K 1.80
Št. 1014. 14 kar. zlato srček z lepim kamnom K 5.90
Št. 440. Srebrni medaljon, ki se odpira, K 4.20